Diweddariad ar Gynllun Gweithredu Strategaeth Hyrwyddo'r Gymraeg y Cyngor 2022 – 2027:

Y Diweddaraf 2025 – 2026

Mae'r ddogfen hon ar gael yn Saesneg.
This document is available in English

Cyflwyniad

Yn unol â cham gweithredu 3.14, adolygwyd Cynllun Gweithredu Strategaeth Hyrwyddo'r Gymraeg 2022-2027 ar ddiwedd Blwyddyn 2 yn 2024. Gwnaethom siarad â phartïon â diddordeb drwy gyfarfodydd Fforwm y Fro a gynhaliwyd yn 2024. Gwnaethom hefyd siarad ag adrannau, timau a sefydliadau sydd â diddordeb penodol neu a enwyd fel partïon â chyfrifoldeb. Gwnaethom wahodd partïon â diddordeb a chyrff cyfrifol i gwblhau arolwg am Gynllun Gweithredu Strategaeth Hyrwyddo'r Gymraeg i roi adborth ar eu camau gweithredu: a ydynt yn hapus gyda'u camau gweithredu, a fyddent yn newid unrhyw beth, beth y byddent yn ei newid, a thystiolaeth i gefnogi newid. Rydym hefyd wedi ystyried amcanion lles y Cynllun Corfforaethol newydd wrth adolygu Cynllun Gweithredu Strategaeth Hyrwyddo'r Gymraeg.

Thema 1: Cynyddu nifer y siaradwyr Cymraeg

<table>
<tr><td>1.1</td><td colspan="3">Nodau: Parhau i fonitro ac asesu'r galw am addysg Gymraeg drwy siarad â rhieni newydd a rhieni cyn-ysgol</td></tr>
<tr><td>Gweithgaredd</td><td>Adeiladu ar waith gan Fenter Bro Morgannwg mewn sesiynau Amser Stori i ddod ag addysg Gymraeg i sylw rhieni.</td><td>Targed erbyn 2027</td><td>Casglu ffigurau arolwg gan rieni newydd a rhieni cyn-ysgol drwy amrywiaeth o ddulliau bob blwyddyn i lywio'r broses o gynllunio ar gyfer lleoedd ysgol ac adeiladau ysgol.</td></tr>
<tr><td>Cyfrifoldeb</td><td>Cyngor Bro Morgannwg (Dysgu a Sgiliau) mewn partneriaeth â: Dechrau'n Deg; Menter Bro Morgannwg; Mudiad Meithrin; Bwrdd Iechyd Caerdydd a'r Fro; holl bartneriaid eraill y Fforwm y Fro.</td><td>Cysylltiad ag amcan Lles yn y Cynllun Corfforaethol</td><td>1 - Creu lleoedd gwych i fyw, i weithio ac i ymweld

2 - Parchu a dathlu'r amgylchedd</td></tr>
<tr><td colspan="4">Diweddariad

Cynhelir Asesiad o Ddigonolrwydd Gofal Plant gan yr Awdurdod Lleol bob 5 mlynedd; cwblhawyd yr asesiad diweddaraf ym mis Mehefin 2022. Mae un o'r ffynonellau data a gasglwyd o'r arolwg rhieni/gofalwyr yn rhoi syniad o faint o blant sy'n mynychu darpariaeth cyfrwng Cymraeg ar hyn o bryd a beth yw'r galw am ofynion gofal plant. Yn ychwanegol at hyn, cesglir data o ffynonellau amrywiol i gefnogi rhaglenni gofal plant Llywodraeth Cymru, gan gynnwys y Cynnig Gofal Plant i Gymru, y cynnig gofal plant Dechrau'n Deg a'r rhaglen gyfalaf gofal plant sy'n cefnogi datblygiad a/neu gynyddu argaeledd lleoedd gofal plant cyfrwng Cymraeg i ysgogi'r galw.

Ym mis Chwefror 2026, roedd y Tîm Gofal Plant a’r Blynyddoedd Cynnar yn bresennol yn yr Ŵyl Gymreig yn y Bont-faen i hyrwyddo'r gwahanol wasanaethau sydd ar gael yn Gymraeg. Rydym yn dyrannu cyllid tuag at swyddog Ti a Fi peripatetig i gynnal sesiynau cyn-ysgol i blant a'u rhieni – lle mae gofal plant ac addysg cyfrwng Cymraeg yn cael eu hyrwyddo. Ym mhob digwyddiad y mae teuluoedd yn bresennol ynddynt, rydym yn hyrwyddo gofal plant cyfrwng Cymraeg ac yn darparu rhagor o wybodaeth am leoliadau.</td></tr>
<tr><td>1.2</td><td colspan="3">Nodau: Datblygu a chefnogi Cylchoedd Meithrin a Chylchoedd Ti a Fi fel trothwy i addysg Gymraeg</td></tr>
<tr><td>Gweithgaredd</td><td>Parhau i asesu a monitro Cylchoedd Meithrin a Chylchoedd Ti a Fi o ran y galw presennol ac yn y dyfodol, opsiynau</td><td>Targed erbyn 2027</td><td>Cynyddu nifer y plant yng Nghylchoedd Meithrin gan 20% o ffigur 2022 erbyn 2027. Adrodd ar gynnydd bob blwyddyn.</td></tr>
</table>

	lleoliad a materion perthnasol eraill. Defnyddio grwpiau Cymraeg eraill fel Amser Stori i hyrwyddo Cylchoedd Meithrin a Chylchoedd Ti a Fi. Gwneud gwaith i sicrhau bod Cylchoedd Meithrin a Chylchoedd Ti a Fi yn opsiynau deniadol i deuluoedd o bob cefndir.		
Cyfrifoldeb	Cyngor Bro Morgannwg (Dysgu a Sgiliau) mewn partneriaeth â: Mudiad Meithrin; Menter Bro Morgannwg; Cyngor Bro Morgannwg; Dechrau'n Deg	**Cysylltiad ag amcan Lles yn y Cynllun Corfforaethol**	3 - Rhoi dechrau da mewn bywyd i bawb

Diweddariad

Er mwyn cyrraedd y targed ar gynyddu nifer y lleoedd gofal plant cyfrwng Cymraeg 20%, mae trafodaethau parhaus wedi bod yn cael eu cynnal i ehangu darpariaethau gofal plant cyfrwng Cymraeg ym Mro Morgannwg.

Mae'r Tîm Blynyddoedd Cynnar a Dechrau'n Deg wedi derbyn cyllid gan dîm Cyllid Llywodraeth Cymru i ddatblygu darpariaeth Cylch Meithrin cyfrwng Cymraeg newydd ar dir Ysgol Pen-y-Garth ym Mhenarth. Rydym yn bwriadu cychwyn ar y gwaith adeiladu yn 2026. Bydd y ddarpariaeth gofal plant newydd yn cefnogi Dechrau'n Deg, y cynnig i blant 2 oed, Cynnig Gofal Plant Cymru a lleoedd sy'n talu ffioedd.

Yn ogystal, rydym yn gweithio ar gynlluniau i sefydlu uned gofal plant i gefnogi Ysgol Sant Baruc, gan gefnogi cynnydd o oddeutu 30 o leoedd gofal plant.

Mae gennym hefyd gynlluniau ar gyfer adeilad newydd i ddarparu ar gyfer Cylch Meithrin y Bont-Faen. Gwnaethom gais am gyllid cyfalaf gyda'r nod y bydd y gwaith yn cychwyn yn gynnar yn 2027. Bydd hyn yn darparu cefnogaeth i safle newydd Ysgol Iolo Morgannwg.

1.3	Nodau: Cynyddu nifer yr oedolion sy'n dysgu Cymraeg		
Gweithgaredd	Monitro'r rhai sy'n dysgu'r Gymraeg ar draws ystod o nodweddion gwarchodedig a thargedu marchnata a chyrsiau at grwpiau sy'n llai tebygol o fynychu.	**Targed erbyn 2027**	Parhau i gynyddu nifer y cofrestriadau gan 10-20% bob blwyddyn a dechrau monitro cofrestriadau a dilyniant dysgwyr o wahanol grwpiau fel cefndiroedd LHDTC+ neu fwyafrif byd-eang.
Cyfrifoldeb	Cyngor Bro Morgannwg (Dysgu a Sgiliau) mewn partneriaeth â: Canolfan Dysgu Cymraeg Genedlaethol	**Cysylltiad ag amcan Lles yn y Cynllun Corfforaethol**	2 - Parchu a dathlu'r amgylchedd 3 - Rhoi dechrau da mewn bywyd i bawb

Diweddariad

Mae Dysgu Cymraeg y Fro yn hyrwyddo gwersi, cyrsiau, sesiynau adolygu, gweithgareddau a digwyddiadau Cymraeg ledled Bro Morgannwg drwy hysbysebion, digwyddiadau a'r cyfryngau cymdeithasol.

Aeth Dysgu Cymraeg y Fro drwy newid sylweddol yn ystod 2025/26. Ym mis Medi 2025, rhoddodd Cyngor Bro Morgannwg y gorau i'r contract Dysgu Cymraeg. Fe gymerodd Prifysgol Aberystwyth y fasnachfraint drosodd o fis Ionawr 2026. Mae Dysgu Cymraeg y Fro yn parhau i weithredu o Ganolfan Ddysgu Palmerston yn y Barri, ond yn annibynnol ar Gyngor Bro Morgannwg. O ganlyniad i'r newid, roedd cyfyngiad ar ba gyrsiau a dosbarthiadau roedd Dysgu Cymraeg y Fro yn gallu eu cynnig yn ystod tymor yr hydref, a effeithiodd ar gyrsiau i staff y Cyngor yn ogystal ag i ddysgwyr cymunedol. Ers mis Ionawr 2026, mae Dysgu Cymraeg y Fro wedi cynnig ystod lawn o ddosbarthiadau a chyrsiau, wedi'u hategu gan Brifysgol Aberystwyth.

Ar hyn o bryd, mae 24 o ddosbarthiadau Cymraeg yn cael eu cynnal ledled y sir ar bob lefel. Mae'r tabl hwn yn dangos nifer y dysgwyr sy'n mynychu dosbarthiadau ym mhob lleoliad:

	Y Barri	Y Bontfaen	Llanilltud Fawr	Penarth	Cyfanswm
Mynediad	36	0	5	46	**87**
Sylfaen	27	8	19	10	**64**
Canolradd	32	8	9	0	**49**
Uwch	22	22	0	0	**44**
Gloywi	16	15	0	0	**31**

Mae Dysgu Cymraeg y Fro yn cynnal o leiaf dair sesiwn 'Sadwrn Siarad' drwy gydol y flwyddyn, gyda thua 40 o bobl yn eu mynychu. Cynhelir caffis wythnosol yng Ngwenfô, y Barri, Llanilltud Fawr, Penarth, y Bont-faen, Dinas Powys, y Rhws, Ogwr a Sili gyda hyd at 25 o bobl yn eu mynychu. Gwnaethom gynnig cyrsiau Cymraeg yn y Cartref i rieni mewn ysgolion yn y Fro, gan gynnwys Ysgol Gynradd Evenlode ym Mhenarth, Ysgol High Street yn y Barri, ac Ysgol Gynradd yr Eglwys yng Nghymru Dewi Sant yn Nhregolwyn. Mae dysgwyr yn sefyll arholiadau Cyd-bwyllgor Addysg Cymru ym mis Chwefror a mis Mehefin. Bydd 65 o ddysgwyr yn sefyll arholiad allanol ym mis Mehefin 2026.			
1.4	**Nodau: Cynyddu nifer y dysgwyr sy'n symud o lefelau Mynediad a Sylfaen i gyrsiau lefel Uwch**		
Gweithgaredd	Rhoi cymorth a chanllawiau wedi'u targedu i annog dysgwyr i symud i lefel uwch o rugldel	**Targed erbyn 2027**	Cynyddu cyfraddau dilyniant gan 20% i lefelau uwch o ffigyrau gwaelodlin 2022
Cyfrifoldeb	Cyngor Bro Morgannwg (Dysgu a Sgiliau) mewn partneriaeth â: Y Ganolfan Dysgu Cymraeg Genedlaethol	**Cysylltiad ag amcan Lles yn y Cynllun Corfforaethol**	2 - Parchu a dathlu'r amgylchedd 3 - Rhoi dechrau da mewn bywyd i bawb
Diweddariad Mae Dysgu Cymraeg y Fro yn cynnal cyrsiau ar bob lefel. Mae croeso i ddysgwyr sefyll arholiadau CBAC ym mis Chwefror a mis Mehefin. Bydd 65 o ddysgwyr yn sefyll arholiad allanol ym mis Mehefin 2026. Bydd y rhan fwyaf o ddysgwyr wedyn yn symud ymlaen i'r lefel nesaf, wedi'r arholiad. O ganlyniad i'r newid, roedd cyfyngiad ar ba gyrsiau a dosbarthiadau roedd Dysgu Cymraeg y Fro yn gallu eu cynnig yn ystod tymor yr hydref, a effeithiodd ar gyrsiau i staff y Cyngor yn ogystal ag i ddysgwyr cymunedol. Ers mis Ionawr 2026, mae Dysgu Cymraeg y Fro wedi cynnig ystod lawn o ddosbarthiadau a chyrsiau, wedi'u hategu gan Brifysgol Aberystwyth.			
1.5	**Nodau: Cyflwyno a chefnogi gwersi Cymraeg a chyrsau e.e. Cymraeg Gwaith i wella sgiliau Cymraeg ymhlith staff y Cyngor**		
Gweithgaredd	Hyrwyddo dysgu'r Gymraeg drwy gyfrwng cyrsiau Iaith Gwaith fel budd yn y gweithle, datblygiad proffesiynol, ac yn hanfodol i'r busnes.	**Targed erbyn 2027**	a) Cynyddu nifer y cofrestriadau ar bob lefel, yn enwedig Mynediad, gan 20% o ffigurau 2023. b) Cynyddu cyfraddau dilyniant o Fynediad i Sylfaen, Sylfaen i c) Ganolradd, a Chanolradd i Uwch gan 20% o ffigurau 2023.

	Sicrhau bod staff yn cael eu cefnogi a'u hannog i fynychu a chwblhau cyrsiau Iaith Gwaith, ac i symud ymlaen i lefelau pellach. Rhoi gwybodaeth i reolwyr i gefnogi staff mewn cyrsiau Iaith Gwaith. Cynyddu nifer y staff sy'n dysgu'r Gymraeg gyda'r nod o gynyddu'r gwasanaeth Cymraeg a ddarperir gan y Cyngor. Ystyried cyrsiau pwrpasol sy'n benodol i dimau/gwasanaethau i roi hwb i sgiliau Cymraeg.		d) Cynyddu nifer y staff sy'n cwblhau cwrs ar unrhyw lefel o gyfraddau 2023. e) Dau dîm i gwblhau cwrs Cymraeg pwrpasol bob blwyddyn
Cyfrifoldeb	Cyngor Bro Morgannwg (Dysgu a Sgiliau) mewn partneriaeth â: Y Ganolfan Dysgu Cymraeg Genedlaethol	**Cysylltiad ag amcan Lles yn y Cynllun Corfforaethol**	2 - Parchu a dathlu'r amgylchedd 3 - Rhoi dechrau da mewn bywyd i bawb 4 - Cefnogi ac amddiffyn y rhai sydd ein hangen

Diweddariad

Daeth y cyllid ar gyfer ein Cydlynydd Iaith Gwaith mewnol pwrpasol i ben yn nhymor yr haf 2025. Cafodd Swyddog yr Iaith Gymraeg, y Cydlynydd Iaith Gwaith, a Dysgu Cymraeg y Fro gyfres o drafodaethau i gynllunio darpariaeth a hyrwyddo yn y dyfodol. Gwnaethom gynnal arolwg o aelodau staff i asesu diddordeb, er mwyn cynllunio adnoddau ac egni yn y ffordd orau. Roedd dros 75% o'r ymatebwyr am ddysgu ar lefel blasu neu fynediad, felly penderfynom ganolbwyntio ar y grŵp hwn. Gwnaethom gynnal cwrs blasu Cyflwyniad i'r Gymraeg deng wythnos o hyd rhwng mis Medi a mis Rhagfyr 2025. O ganlyniad i lwyddiant y cwrs hwn, cofrestrodd dros 30 aelod o staff ar gwrs Mynediad newydd a ddechreuodd ym mis Ionawr 2026. Ers mis Medi 2026, gwnaethom gyfeirio staff sy'n dymuno dysgu ar lefelau uwch yn uniongyrchol at ddarparwyr Dysgu Cymraeg ledled y wlad. Gwnaethom gynnal arolwg arall ym mis Chwefror 2026, gyda chynlluniau i ddatblygu ail gwrs Cyflwyniad i'r Gymraeg ar gyfer tymor yr haf 2026.

a) Cynyddodd cofrestriadau ar gyfer y cwrs Mynediad o 19 yn 2024 i 35 erbyn mis Mawrth 2026. Cynyddodd cofrestriadau ar gyfer y cyrsiau Sylfaen o 8 yn 2023 i 14 yn 2026. Mae'r nifer sydd wedi cofrestru ar gyfer lefelau eraill wedi aros tua'r un peth â 2023, neu'n is.

b) Nid yw'r cyfraddau dilyniant yn uchel, sy'n debygol o fod oherwydd bod y cyrsiau Iaith Gwaith mewnol wedi dod i ben, a'r penderfyniad i gyfeirio staff at ddarparwyr eraill, gan y gallai hyn fod wedi achosi i rai aelodau staff ddod â'u taith dysgu Cymraeg i ben. Mae'r niferoedd ar y cwrs blasu ac yn ddiweddarach y cwrs Mynediad yn profi ein bod wedi gwneud y penderfyniad cywir i ganolbwyntio adnoddau ar y grŵp hwn. Mae'r gyfradd dilyniant o'r cwrs blasu i'r cwrs Mynediad yn nodedig, ond nid ydym wedi cynnal sesiynau blasu ffurfiol tebyg o'r blaen. Rydym yn gobeithio canolbwyntio ar ddysgwyr uwch a dilyniant i gyrsiau uwch yn y blynyddoedd i ddod, unwaith y bydd y dysgwyr Mynediad wedi ymgyfarwyddo.

c) Mae cyfanswm nifer y staff sy'n dysgu Cymraeg yn 2026 yn llawer uwch na 2023, yn bennaf oherwydd y cwrs blasu Cyflwyniad i'r Gymraeg.

ch) Roedd gan y Gwasanaeth Ieuenctid gwrs blasu Cyflwyniad i'r Gymraeg wyneb yn wyneb pwrpasol, ac maent bellach wedi symud ymlaen i ddosbarth Mynediad pwrpasol. Mae Iaith Gwaith hefyd wedi gweithio gyda'r Gwasanaethau Cymdeithasol ar ddatblygu cyrsiau pwrpasol, gan gynnwys staff cartrefi gofal. Gwnaethom hefyd gysylltu â'r Gwasanaethau Cwsmeriaid i drefnu cwrs Cymraeg pwrpasol ar gyfer y flwyddyn nesaf.

1.6	**Nodau: Rhoi cyfleoedd i rieni a phlant ddysgu ac ymarfer eu Cymraeg gyda'i gilydd**		
Gweithgaredd	Trefnu sesiynau amser stori yn Gymraeg mewn amryw leoliadau yn y Fro, yn arbennig mewn llyfrgelloedd. Trefnu cyrsiau i deuluoedd lle gall oedolion a phlant fwynhau gweithgareddau sy'n cefnogi dysgu'r iaith.	**Targed erbyn 2027**	Sefydlu sesiynau amser stori ym mhob un o'r prif drefi a'u cynnwys yn rhan o'r ddarpariaeth prif ffrwd. Trefnu cyrsiau iaith teuluol yn ystod gwyliau'r ysgol.
Cyfrifoldeb	Cyngor Bro Morgannwg (Dysgu a Sgiliau) mewn partneriaeth â: Menter Bro Morgannwg; Mudiad Meithrin; Bwrdd Iechyd Caerdydd a'r Fro	**Cysylltiad ag amcan Lles yn y Cynllun Corfforaethol**	2 - Parchu a dathlu'r amgylchedd 3 - Rhoi dechrau da mewn bywyd i bawb

Diweddariad

Elfen allweddol o raglen ymgysylltu Menter Bro Morgannwg gyda theuluoedd cyn-ysgol yw'r sesiynau Amser Stori/Story Time mewn llyfrgelloedd mewn pedair tref ar draws y sir Cynhaliwyd sesiynau Amser Stori arbennig dros y Nadolig yn Ngerddi Dyffryn. Mynychodd dros 3,000 o blant ac oedolion dros y flwyddyn. Mae'r sesiynau hyn yn ddefnyddiol i rieni sy'n dysgu Cymraeg yn ogystal â siaradwyr rhugl sydd am roi profiadau cadarnhaol i'w plant.

Mae tri grŵp Ti a Fi yn cael eu cynnal ar draws Bro Morgannwg mewn cydweithrediad â'r Mudiad Meithrin.

<table>
<tr><th>1.7</th><th colspan="3">Nodau: Parhau i ddatblygu ac integreiddio’r strategaeth Mwy Na Geiriau ar draws y gyfarwyddiaeth Gwasanaethau Cymdeithasol</th></tr>
<tr><td>Gweithgaredd</td><td>Parhau i ddiweddaru’r cynllun gweithredu Mwy Na Geiriau a sicrhau bod gwaith yn cael ei wneud i weithio tuag at y camau gweithredu, bod blaenoriaethau’n cael eu gosod, a bod amcanion yn cael eu cyflawni. Gweithio ar draws y Gwasanaethau Cymdeithasol i wreiddio'r Cynnig Iaith, cynyddu gallu Cymraeg staff y Gwasanaethau Cymdeithasol, a hyrwyddo Safonau'r Gymraeg.</td><td>Targed erbyn 2027</td><td>Mwy o ddefnyddwyr gwasanaeth yn cyrchu gwasanaethau drwy gyfrwng y Gymraeg.

Mwy o staff y Gwasanaethau Cymdeithasol yn gallu cynnig gwasanaethau yn Gymraeg.
(adroddir ar y ddau darged hyn yn adroddiad blynyddol y Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol)

Mwy o ddefnydd o wasanaethau cyfieithu.</td></tr>
<tr><td>Cyfrifoldeb</td><td>Cyngor Bro Morgannwg (Dysgu a Sgiliau) mewn partneriaeth â: Menter Bro Morgannwg; Ysgolion Cymraeg</td><td>Cysylltiad ag amcan Lles yn y Cynllun Corfforaethol</td><td>2 - Parchu a dathlu'r amgylchedd

3 - Rhoi dechrau da mewn bywyd i bawb</td></tr>
<tr><td colspan="4">Diweddariad

Cyfarfu swyddogion o'r Gwasanaethau Cymdeithasol yn chwarterol â Swyddog yr Iaith Gymraeg a chydweithwyr o Adnoddau Dynol, a Dysgu a Datblygu Sefydliadol i adolygu a diweddaru fframwaith a chynllun gweithredu Mwy Na Geiriau. Ynghyd â'r gwaith o amgylch hyrwyddo cyrsiau iaith Gymraeg a chyfleoedd dysgu, mae camau gweithredu penodol eraill yn ystod 2025/26 yn cynnwys:

• Gan gynnwys y Cynnig Rhagweithiol fel dangosydd perfformiad allweddol yng Nghynllun y Gyfarwyddiaeth Gwasanaethau Cymdeithasol ar gyfer 2025-26, sy'n atgyfnerthu ei safle strategol.
• Gweithredu Polisi Dehongli a Chyfieithu Bro Morgannwg, gan nodi ein dyletswyddau cyfreithiol ar gyfer darparu gwasanaethau Cymraeg.
• Rheolwr Gweithredol o'r Gwasanaethau Cymdeithasol sy'n mynychu'r cwrs Arwain mewn Gwlad Ddwyieithog, fel yr argymhellir gan fframwaith Mwy na Geiriau.
• Mae cylchlythyr Shwmae Pawb yn un o’r camau gweithredu allweddol yn ffrwd waith Mwy na Geiriau. Mae’n cael ei anfon at holl staff y Gwasanaethau Cymdeithasol ac yn hyrwyddo'r Gymraeg trwy amrywiaeth o gynnwys.</td></tr>
</table>

1.9	Nodau: Cyflawni ymgyrch i hyrwyddo dwyieithrwydd yn y cartref ac addysg Gymraeg		
Gweithgaredd	Cynnydd yn nifer y teuluoedd sy'n cymryd rhan mewn gweithgareddau Cymraeg a dwyieithog yn y cartref a chynnydd yn nifer y dysgwyr mewn ysgolion Cymraeg, gan gynnwys cynnydd yn y cyfraddau dilyniant rhwng cyfnodau addysg. Cyflwyno gwefan neu adnodd i ddarparu brandio ar gyfer ysgolion Cymraeg, i hyrwyddo brandio addysg ac ysgolion Cymraeg ac ymwybyddiaeth o addysg Gymraeg. Defnyddio adnoddau Cymraeg i Bawb.	**Targed erbyn 2027**	Lansio'r wefan/adnodd a defnyddio hyn i dargedu teuluoedd sy'n dewis rhwng addysg Gymraeg a Saesneg. Monitro i nodi cynnydd yn nifer y dysgwyr mewn ysgolion Cymraeg ac sy'n symud ymlaen i gyfnodau pellach.
Cyfrifoldeb	Cyngor Bro Morgannwg (Dysgu a Sgiliau) mewn partneriaeth â: Menter Bro Morgannwg; Mudiad Meithrin; yr Urdd; Swyddog y Gymraeg Cyngor Bro Morgannwg	**Cysylltiad ag amcan Lles yn y Cynllun Corfforaethol**	2 - Parchu a dathlu'r amgylchedd 3 - Rhoi dechrau da mewn bywyd i bawb 4 - Cefnogi ac amddiffyn y rhai sydd ein hangen

Diweddariad

Cynhaliodd Dysgu a Sgiliau amryw o weithgareddau hyrwyddo i gynyddu proffil addysg cyfrwng Cymraeg ym Mro Morgannwg drwy gydol 2025-26. Digwyddiad allweddol oedd Gŵyl Gymreig y Bont-faen a gynhaliwyd ym mis Chwefror 2026 i gynyddu proffil addysg cyfrwng Cymraeg yng ngorllewin y Fro. Cefnogwyd y digwyddiad gan Kier Construction fel rhan o'u gwaith o adeiladu Ysgol Gymraeg Iolo Morgannwg newydd, y mae disgwyl iddi agor yn 2027. Bu corau o Ysgol Gymraeg Bro Morgannwg, Ysgol Dewi Sant ac Ysgol Gymraeg Iolo Morgannwg yn canu yn y digwyddiad. Cynhaliwyd gweithgareddau cyn-ysgol a blynyddoedd cynnar yn ystod y dydd gyda chefnogaeth partneriaid y Gymraeg. Rhannodd Dysgu a Sgiliau wybodaeth am gyfleoedd yn y fro ar gyfer addysg cyfrwng Cymraeg a darpariaeth Drochi.

Mae’r Swyddog Addysg Gymraeg yn aelod o fwrdd llywio Cymraeg i Bawb, sefydliad sy'n cefnogi’r gwaith o hyrwyddo a datblygu’r iaith Gymraeg ac addysg Gymraeg. Ariannodd Cymraeg i Bawb brosiect i lunio pecyn hyrwyddo addysg cyfrwng Cymraeg ar gyfer ysgolion a fydd yn cael ei gyhoeddi yn haf 2026. Rydym wedi bod yn cymryd rhan wrth rannu'r pecyn ag ysgolion a chasglu adborth. Cafodd y Swyddog Addysg Gymraeg a Fforwm Addysg Gymraeg y Cyngor gyllid i lunio adnoddau gan gynnwys gwefan annibynnol sy'n bwrpasol ar gyfer hyrwyddo addysg cyfrwng Cymraeg a dwyieithrwydd ym Mro Morgannwg. Roedd oedi gyda lansio'r wefan bwrpasol, fodd bynnag, rydym yn hyderus y bydd y wefan yn mynd yn fyw yn haf 2026.

Thema 2: Cynyddu'r defnydd o'r Gymraeg

2.1	**Nodau: Parhau i gynnig mwy o gyrsiau iaith ar amryw lefelau hyfedredd i alluogi mwy o weithwyr i weithio’n ddwyieithog**		
Gweithgaredd	Cynyddu ymwybyddiaeth o'r ddarpariaeth ar gyfer siaradwyr Cymraeg petrus i roi hwb i hyder gan gynnwys cyrsiau rhithwir drwy ymgyrchoedd hyrwyddo a gweithgareddau rheoli fel sesiynau briffio tîm, amcanion #AmdanaFi, datblygiad personol a phroffesiynol. Gwelwch Gam Gweithredu 1.5 hefyd.	**Targed erbyn 2027**	Cynnydd yn nifer y staff sydd â sgiliau Cymraeg petrus sy'n manteisio ar gyfleoedd i roi hwb i hyder, a ddangosir gan welliant mewn sgiliau Cymraeg datganedig a nifer y staff sydd â hyder i ddefnyddio sgiliau Cymraeg yn y gweithle. Gwelwch y targedau yng Ngham Gweithredu 1.5 hefyd.
Cyfrifoldeb	Cyngor Bro Morgannwg (Dysgu Cymraeg y Fro/ Tîm Cydraddoldeb a'r Gymraeg)	**Cysylltiad ag amcan Lles yn y**	2 - Parchu a dathlu'r amgylchedd
	Cynigiwyd cyrsiau Cymraeg Gwaith ar bob lefel o Fynediad/Mynediad i Gloywi/Hyfedredd. Dechreuodd y rhan fwyaf o'r cyrsiau ym mis Medi 2024, ond dechreuodd rhai ym Mynediad/Mynediad a Sylfaen/Foundation ym mis Ionawr 2025.		
Diweddariad Gwnaethom gynnal arolwg o aelodau staff yn haf 2025 i asesu diddordeb mewn cyrsiau Cymraeg ac i gynllunio adnoddau. Roedd dros 75% o'r ymatebwyr am ddysgu ar lefel blasu neu fynediad, felly penderfynom ganolbwyntio ar y grŵp hwn. Gwnaethom gynnal cwrs blasu Cyflwyniad i'r Gymraeg deng wythnos o hyd rhwng mis Medi a mis Rhagfyr 2025. Rydym hefyd wedi cynnal cyrsiau blasu rhagarweiniol pwrpasol. O ganlyniad i lwyddiant y cwrs hwn, cofrestrodd dros 30			

aelod o staff ar gwrs Mynediad newydd a ddechreuodd ym mis Ionawr 2026. Gwnaethom gynnal arolwg arall ym mis Chwefror 2026, gyda chynlluniau i ddatblygu ail gwrs Cyflwyniad i'r Gymraeg ar gyfer tymor yr haf 2026.

Gwnaethom hyrwyddo cyrsiau Cymraeg Gwaith, cyrsiau byr ar-lein, a'r cwrs Ymwybyddiaeth Cymraeg ar yr Hyb, ar Staffnet, trwy'r cylchlythyr Crychdon, a thrwy e-byst ac erthyglau. Yn ogystal, roedd cylchlythyr Shwmae Pawb a gynhyrchwyd ar gyfer staff Gwasanaethau Cymdeithasol yn hyrwyddo cyrsiau Cymraeg, cyrsiau ar-lein, a'r cwrs Ymwybyddiaeth Gymraeg. Mae staff yn y Gwasanaethau Cymdeithasol hefyd wedi gweithio i ddatblygu cynllun gweithredu Mwy Na Geiriau, sy'n cynnwys cyfeiriad mwy penodol at ddysgu'r Gymraeg mewn adolygiadau perfformiad. Gwnaethom hefyd lansio sianel Teams yn 2026.

Cwblhaodd mwy o staff yr Asesiad Sgiliau Cymraeg yn 2025/26, ac mae cynnydd canrannol wedi bod yn nifer y staff sy'n datgan sgiliau 'da' neu 'rhugl'.

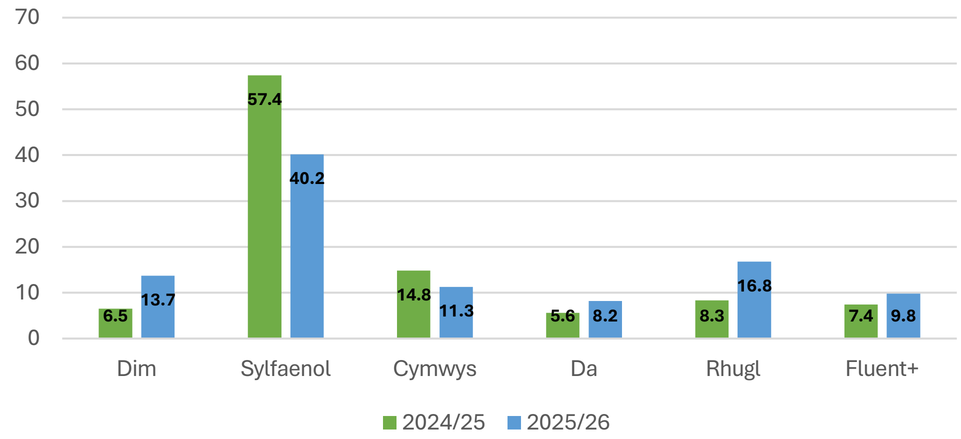

2.2	**Nodau: Cynnig cyfleoedd anffurfiol a ffurfiol i ddysgwyr Cymraeg a siaradwyr Cymraeg gwrdd ac ymarfer eu sgiliau iaith a defnyddio'r Gymraeg mewn lleoliadau cymdeithasol a gweithgareddau**		
Gweithgaredd	Trefnu gweithgareddau cymdeithasol a ‘sesiynau sgwrs’ i wella hyder a lefelau rhuglder. Cynllunio rhaglen gweithgareddau cymdeithasol amrywiol i ddod â siaradwyr a dysgwyr Cymraeg at ei gilydd.	**Targed erbyn 2027**	Llunio calendr blynyddol o ddigwyddiadau a gweithgareddau a rhoi cymorth marchnata.

	Monitro ar draws ystod o nodweddion gwarchodedig i dargedu darpariaeth at grwpiau sy'n llai tebygol o fynychu.		
Cyfrifoldeb	Cyngor Bro Morgannwg (Dysgu Cymraeg y Fro;) mewn partneriaeth â: Menter Bro Morgannwg	**Cysylltiad ag amcan Lles yn y Cynllun Corfforaethol**	1 - Creu lleoedd gwych i fyw, i weithio ac i ymweld 3 - Rhoi dechrau da mewn bywyd i bawb

Diweddariad

Mae digwyddiadau a chyfleoedd yn cael eu cynnal gan sefydliadau gan gynnwys Menter Bro Morgannwg a Dysgu Cymraeg y Fro. Mae gan y ddau sefydliad galendr o ddigwyddiadau ar eu gwefannau ac maent yn hyrwyddo manylion yn rheolaidd ar y cyfryngau cymdeithasol. Mae cylchlythyrau gyda manylion digwyddiadau sydd ar ddod yn yr ardaloedd lleol a chyfagos yn cael eu rhannu'n uniongyrchol â dysgwyr. Rydym yn rhannu'r cylchlythyr hwn ar Staffnet.

Dysgu Cymraeg y Fro
Mae Dysgu Cymraeg y Fro wedi cynnal amrywiaeth o ddigwyddiadau a gweithgareddau ar gyfer siaradwyr Cymraeg, teuluoedd a dysgwyr ym Mro Morgannwg. Cynhelir y rhain drwy gydol y flwyddyn i nodi Dydd Gŵyl Dewi, Dydd Santes Dwynwen, y Pasg, y Nadolig, a'r haf. Cynhelir rhai digwyddiadau ar-lein drwy Zoom, ac mae rhai yn bersonol yng Nghanolfan Palmerston yn y Barri neu mewn lleoliadau eraill yn y Fro.

Cynhelir sesiynau gweithgareddau dydd Gwener mewn lleoliadau ledled y Fro bob yn ail fis a'r nod yw cael dysgwyr i ddefnyddio eu Cymraeg. Mae croeso hefyd i ddysgwyr a siaradwyr fynychu Caffi Cymraeg, boreau coffi rheolaidd ledled y Fro, yn ogystal â Sgwrs Dros Fwyd bob tymor lle mae dysgwyr mwy datblygedig yn cyfarfod dros bryd gyda'r nos i gymdeithasu a defnyddio'r Gymraeg mewn cyd-destun gwahanol.

Cynhelir sesiynau rheolaidd Ysgol Sadwrn/Sadwrn Siarad a sesiynau Defnyddio'ch Cymraeg/Gweithgareddau Gwener mewn lleoliadau ar draws y sir sy'n rhoi cyfle i ddysgwyr ar bob lefel a siaradwyr Cymraeg eraill ddod at ei gilydd i siarad Cymraeg, cymryd rhan mewn gweithgareddau i ddefnyddio'r Gymraeg, a siarad â thiwtoriaid.

Menter Bro Morgannwg

Mae'r Fenter wedi parhau i ddarparu amrywiaeth o ddosbarthiadau a gweithgareddau i oedolion ym Mro Morgannwg, rhai gyda grwpiau arall yn gynnwys Menter Caerdydd, Learn Welsh the Vale and Learn Welsh Cardiff. These include visits and excursions, Cerdded a Chlonc walk and talks, online classes, coffee mornings, wellbeing sessions, and monthly talks (Sgwrs y Mis). Mae'r rhain yn cynnwys ymweliadau a gwibdeithiau, teithiau cerdded a sgyrsiau Cerdded a Chlonc, dosbarthiadau ar-lein, boreau coffi, sesiynau lles, a sgyrsiau misol (Sgwrs y Mis). Lansiwyd cwis misol newydd i ddysgwyr yn 2025, mewn cydweithrediad â Dysgu Cymraeg y Fro.

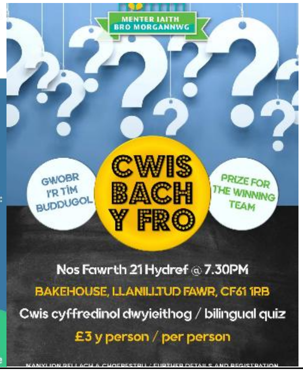

2.3	**Nodau: Gweithio gyda phartneriaid allweddol i greu cyfleoedd i blant a phobl ifanc mewn addysg Saesneg ddefnyddio'r Gymraeg mewn lleoliadau cymdeithasol**		
Gweithgaredd	Trefnu gweithgareddau neu ddigwyddiadau yn ystod amser ysgol neu ar ôl yr ysgol i blant a phobl ifanc mewn addysg Saesneg ddefnyddio'r Gymraeg mewn lleoliadau ac ar achlysuron y tu allan i ddosbarthiadau Cymraeg.	**Targed erbyn 2027**	Mwy o gyfranogiad gan blant a phobl ifanc sydd mewn ysgolion Saesneg mewn gweithgareddau Cymraeg a dwyieithog. Parhau i gyflawni a chyrraedd gwobrau Siarter Iaith.
Cyfrifoldeb	Cyngor Bro Morgannwg (Dysgu Cymraeg y Fro;) mewn partneriaeth â: Menter Bro Morgannwg; yr Urdd	**Cysylltiad ag amcan Lles yn y Cynllun Corfforaethol**	3 - Rhoi dechrau da mewn bywyd i bawb

Diweddariad

Trwy bartneriaeth y Gwasanaeth Ieuenctid ag Urdd Gobaith Cymru, mae pobl ifanc o bedair ysgol uwchradd cyfrwng Saesneg Bro Morgannwg wedi parhau i gael cyfle i ymarfer eu sgiliau Cymraeg y tu allan i sesiynau wedi'u haddysgu. Mae hyn wedi cynnwys clybiau cinio rheolaidd (naill ai bob wythnos neu bob pythefnos), ynghyd â gweithgareddau cymdeithasol oddi ar y safle a chyfnodau preswyl i ddysgwyr Cymraeg ail iaith. Mae'r rhain yn cael eu hwyluso mewn ysgolion uwchradd cyfrwng Saesneg ac mewn darpariaethau fel canolfan yr Urdd ym Mae Caerdydd.

Drwy gydol y flwyddyn, mae clybiau wedi eu cyflwyno yn ysgolion y Bont-faen, Llanilltud Fawr, Pencoedtre a Sant Cyres, gyda gweithgareddau cymdeithasol yn cael eu cynnal yn ystod gwyliau hanner tymor yr haf a mis Chwefror. Yn chwarter 4 yn unig, mae 50 o bobl ifanc unigol wedi cael mynediad at sesiynau i ddatblygu'r sgiliau hyn yn yr ysgolion hyn.

Croesewir plant o gefndiroedd Saesneg mewn sesiynau Amser Stori, grwpiau Ti a Fi, a chynlluniau Bwrlwm y Fenter.

Perfformiodd un ysgol cyfrwng Saesneg yng Ngŵyl Fach y Fro ym mis Mai 2025, ynghyd â saith ysgol cyfrwng Cymraeg.

2.4	**Nodau: Gweithio gyda phartneriaid allweddol i greu cyfleoedd i blant a phobl ifanc ddefnyddio Cymraeg y tu allan i'r ysgolion i atgyfnerthu'r cyswllt rhwng iaith addysg a'r gymuned**		
Gweithgaredd	Llunio calendr neu raglen o ddigwyddiadau a gweithgareddau a gynhelir ar draws y Fro. Trefnu cyfres o weithgareddau hamdden i ddarparu ar gyfer amryw ddiddordebau fel chwaraeon, drama, dawns, celf a chrefft, gemau cyfrifiadur, ac ati.	**Targed erbyn 2027**	Calendr / rhaglen o ddigwyddiadau a gweithgareddau i'w chymeradwyo a'i rhannu gan bob partner yn Fforwm y Fro a'i chyhoeddi gan Gyngor Bro Morgannwg
Cyfrifoldeb	Cyngor Bro Morgannwg (Gwasanaeth Ieuenctid y Fro / Gwasanaethau Hamdden) mewn partneriaeth â: Bwrdd Rhaglen Plant a Phobl Ifanc; Menter Bro Morgannwg; yr Urdd	**Cysylltiad ag amcan Lles yn y Cynllun Corfforaethol**	1 - Creu lleoedd gwych i fyw, i weithio ac i ymweld 3 - Rhoi dechrau da mewn bywyd i bawb

Diweddariad

Gwasanaeth Ieuenctid

Gall pobl ifanc ymgysylltu â chynnig Urdd Gobaith Cymru i gymryd rhan mewn gweithgareddau a darpariaethau y tu allan i'r ysgol. Mae hyn yn cynnwys Fforwm Ieuenctid Caerdydd a'r Fro, rhaglen gyfnewid ieuenctid ryngwladol i Gatalwnia, a hyfforddiant gyda'r Urdd i ddod yn wirfoddolwyr. Mae'r cyfleoedd hyn yn rhoi cyfle i bobl ifanc archwilio'r iaith a'r diwylliant Cymraeg y tu allan i'r ysgol, meithrin perthnasoedd rhyngwladol, a'r gallu i roi yn ôl i'w cymunedau. Mae gwirfoddolwyr gyda'r Urdd yn cefnogi darpariaethau ehangach, megis chwaraeon, y clwb ieuenctid Cymraeg a'r Eisteddfod Genedlaethol.

Menter Bro Morgannwg

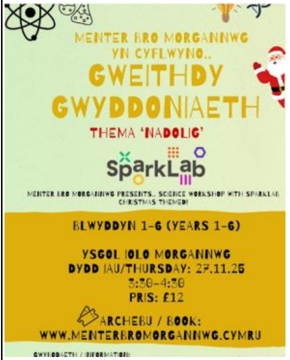

Sefydlodd Menter Bro Morgannwg ddosbarth dawns newydd ac amrywiaeth o sesiynau gwyddoniaeth SparkLab i blant, yn ogystal â gweithdai Lego. Cynhaliwyd Parti Plant ar Bier Penarth yn yr haf, a digwyddiadau teuluol eraill yn ystod y Nadolig a Dydd Gŵyl Dewi. Cynhaliwyd cyfres o weithdai celf yn y cyfnod cyn Gŵyl Fach y Fro ym mis Mai 2025, gan arwain at faneri a baneri mawr a oedd yn cynnwys y gwaith celf. Roedd plant a phobl ifanc hefyd yn ymwneud â gweithdai radio a phodlediadau.

Cynhaliwyd gigs ieuenctid yn Ysgol Bro Morgannwg a'r Memo i bobl ifanc.

Cydweithiodd Mentrau Iaith Ranbarthol i hyrwyddo cyfres o gigs ieuenctid yng Nghlwb Ifor Bach yng Nghaerdydd fel rhan o ŵyl gerddoriaeth Gymraeg Tafwyl. Arweiniodd pobl ifanc ddigwyddiad y Fari Lwyd yn y Bont-faen.

Darparodd Gŵyl Fach y Fro gyfleoedd gwirfoddoli a chyflogaeth i ddisgyblion Blwyddyn 12/13 Ysgol Bro Morgannwg, yn ogystal â llwyfan i berfformwyr ieuenctid. Perfformiodd Ysgol Bro Morgannwg, ynghyd â thros 100 o blant o ysgolion cynradd cyfrwng Cymraeg, gyfres o ganeuon o Les Misérables. Rhoddodd hyn gyfle i blant a phobl ifanc ledled y sir weithio a pherfformio gyda'i gilydd.

2.5	**Nodau: Annog mwy o ddefnydd o'r Gymraeg gan blant a phobl ifanc mewn addysg Gymraeg (h.y. yn mynychu Ysgol Gymraeg Bro Morgannwg) ar-lein ac yn y gymuned**		
Gweithgaredd	Gweithio cydweithredol rhwng y Gwasanaeth Ieuenctid, yr Urdd, Menter Bro Morgannwg ac Ysgol Bro Morgannwg i	**Targed erbyn 2027**	Trefnu o leiaf 3 gweithgaredd Cymraeg arwyddocaol yn ystod pob blwyddyn ysgol.

	gynnig amrywiaeth o gyfleoedd i bobl ifanc ddefnyddio'r Gymraeg yn gymdeithasol yn yr ysgol ac yn y gymuned. Sicrhau bod digwyddiadau a gweithgareddau Cymraeg yn cael eu rhannu gyda dysgwyr a theuluoedd Ysgol Bro Morgannwg.		Cynnig amrywiaeth o wahanol weithgareddau a chyfleoedd i bobl ifanc yn ystod amser ysgol a'r tu allan iddi.
Cyfrifoldeb	Cyngor Bro Morgannwg (Dysgu a Sgiliau) mewn partneriaeth â: Ysgol Gymraeg Bro Morgannwg; yr Urdd	**Cysylltiad ag amcan Lles yn y Cynllun Corfforaethol**	3 - Rhoi dechrau da mewn bywyd i bawb

Diweddariad

Coleg Caerdydd a'r Fro
Mae'r coleg yn cynnig lle amgen ar gyfer dysgu ac addysg bellach i siaradwyr Cymraeg ifanc ym Mro Morgannwg. Mae'r coleg yn cynnig nifer o gyrsiau drwy gyfrwng y Gymraeg gan gynnwys chwaraeon, iechyd a harddwch, a chynorthwywyr addysgu. Mae'r coleg wedi denu myfyrwyr Cymraeg drwy'r Urdd a diwrnodau sgiliau gydag ysgolion uwchradd cyfrwng Cymraeg. Gall dysgwyr gwblhau modiwlau yn y Gymraeg fel rhan o'r rhan fwyaf o gyrsiau ac mae cwrs e-ddysgu gorfodol hefyd ar Ddwyieithrwydd yn y Gweithle. Cyflwynwyd cynllun gwobrwyo digidol hefyd, lle gall dysgwyr ennill bathodynnau drwy gwblhau a chymryd rhan mewn gweithgareddau Cymraeg. Mae gan y coleg hefyd hyrwyddwyr Cymraeg, llysgenhadon Cymraeg, dysgu Cymraeg i staff, amrywiaeth o ffyrdd o ddefnyddio a siarad Cymraeg i ddysgwyr a staff, a chyfleoedd dwyieithog allanol.

Ysgol Bro Morgannwg
Mae'r ysgol yn parhau i gynnig ystod eang o weithgareddau allgyrsiol o gerddoriaeth a drama i chwaraeon a thechnoleg. Bu nifer o unigolion a grwpiau yn cystadlu yn Eisteddfod yr Urdd yn 2024. Mae Ysgol Bro Morgannwg yn gweithio'n agos gyda'r Urdd a Menter Bro Morgannwg i gynnal gweithgareddau a chlybiau.

Menter Bro Morgannwg
Cynhaliwyd gigs ieuenctid yn Ysgol Bro Morgannwg a'r Memo i bobl ifanc. Cydweithiodd Mentrau Iaith Ranbarthol i hyrwyddo cyfres o gigs ieuenctid yng Nghlwb Ifor Bach yng Nghaerdydd fel rhan o ŵyl gerddoriaeth Gymraeg Tafwyl. Arweiniodd pobl ifanc ddigwyddiad y Fari Lwyd yn y Bont-faen.

Darparodd Gŵyl Fach y Fro gyfleoedd gwirfoddoli a chyflogaeth i ddisgyblion Blwyddyn 12/13 Ysgol Bro Morgannwg, yn ogystal â llwyfan i berfformwyr ieuenctid.

Gwasanaeth Ieuenctid Mae cyfleoedd amrywiol drwy gydol y flwyddyn i gymryd rhan mewn gweithgareddau cymdeithasol yn yr ysgol. Mae Urdd Gobaith Cymru yn ymgysylltu â chymuned yr ysgol a Phwyllgor Cymraeg yr ysgolion i gefnogi'r gwaith o drefnu digwyddiadau diwylliannol Cymreig sy'n gysylltiedig â diwrnodau fel Dydd Miwsig Cymru a Diwrnod Santes Dwynwen. Anogwyd pobl ifanc hefyd i fynychu digwyddiadau cymunedol, fel Gŵyl Fach y Fro, lle roedd aelodau o staff a gwirfoddolwyr yn bresennol. Mae Urdd Gobaith Cymru yn cefnogi digwyddiadau'r Gwasanaeth Ieuenctid ac yn cefnogi'r gwaith o ddarparu darpariaeth cyfrwng Cymraeg i'r rheini sy'n cymryd rhan mewn gweithgareddau y tu allan i amgylchedd yr ysgol. Mae enghreifftiau o'r rhain yn cynnwys Diwrnod Hwyl i'r Teulu Dechrau'n Deg a'r digwyddiad chwaraeon *It's a Knockout* y Gwasanaeth Ieuenctid.

2.6	**Nodau: Cefnogi clybiau ieuenctid a darpariaeth ieuenctid Gymraeg i gynnwys darpariaeth ddwyieithog**		
Gweithgaredd	Cefnogi clybiau presennol i ddod yn ddwyieithog ac ymchwilio i'r posibilrwydd o sefydlu darpariaeth ieuenctid ddwyieithog neu Gymraeg debyg mewn mannau eraill naill ai ym Mhenarth neu Lanilltud Fawr gyda chefnogaeth gan yr Urdd a Menter Bro Morgannwg. Monitro presenoldeb mewn clybiau presennol ar draws ystod o nodweddion gwarchodedig i dargedu darpariaeth at grwpiau sy'n llai tebygol o fynychu.	**Targed erbyn 2027**	Ymestyn y ddarpariaeth bresennol i gynnwys naill ai Penarth neu orllewin y Fro a mwy o bresenoldeb gan bobl ifanc sydd â gwahanol nodweddion gwarchodedig a chefndiroedd.
Cyfrifoldeb	Cyngor Bro Morgannwg (Dysgu a Sgiliau) mewn partneriaeth â: yr Urdd; Menter Bro Morgannwg	**Cysylltiad ag amcan Lles yn y Cynllun Corfforaethol**	1 - Creu lleoedd gwych i fyw, i weithio ac i ymweld 3 - Rhoi dechrau da mewn bywyd i bawb
Diweddariad			

O fewn ei phartneriaeth â'r Gwasanaeth Ieuenctid, mae Urdd Gobaith Cymru wedi parhau i ddarparu darpariaeth ieuenctid Gymraeg wythnosol yn ardal y Barri. Rydym wedi dechrau datblygu cynlluniau ar gyfer darpariaeth yn Llanilltud Fawr ac ym Mhenarth. Rydym wedi dechrau gwaith ymgysylltu a gweithgareddau pontio ar gyfer dysgwyr sy'n gadael blwyddyn 6 i ddechrau cynyddu'r niferoedd yn yr ardaloedd hyn. Mae Urdd Gobaith Cymru wedi parhau i gefnogi digwyddiadau a darpariaethau mynediad agored Gwasanaeth Ieuenctid y Fro er mwyn gallu helpu i ymgorffori ymagwedd fwy dwyieithog at y ddarpariaeth hon. O hyn, gall staff y Gwasanaeth Ieuenctid brofi sesiynau sy'n cael eu cynnal yn ddwyieithog ac sy'n datblygu ffyrdd o gynnwys y Gymraeg mewn darpariaethau. Mae Urdd Gobaith Cymru bellach yn cofnodi eu data ar system gwybodaeth reoli (SGR) y Gwasanaeth Ieuenctid, gan sicrhau monitro mwy cadarn ar ddata cydraddoldeb o fis Ionawr ymlaen. Ar draws darpariaethau y Barri a Llanilltud yn chwarter 4, mynychodd cyfanswm o 26 o unigolion hysbys y ddarpariaeth. Gyda'r data sydd ar gael hyd yma, nid yw'n ymddangos bod y ddarpariaeth yn ennyn diddordeb pobl ifanc sydd â nodweddion gwarchodedig, fodd bynnag, bydd hyn yn cael ei fonitro trwy'r flwyddyn newydd, gan fanteisio ar allu gwell y SGR.

2.7	**Nodau: Cynyddu nifer y gweithgareddau Cymraeg sy'n darparu ar gyfer diddordebau teuluoedd**		
Gweithgaredd	Trefnu a chefnogi digwyddiadau teuluol ar y cyd i gyd-fynd â'r Nadolig, Dydd Santes Dwynwen, Dydd Gŵyl Dewi, y Pasg a'r Haf. Monitro presenoldeb ar draws ystod o nodweddion gwarchodedig i sicrhau cynhwysiant ac i dargedu darpariaeth at grwpiau sy'n llai tebygol o fynychu.	**Targed erbyn 2027**	Gan weithio o fewn y cytundeb gyda Menter Bro Morgannwg, hwyluso diwrnodau hwyl i'r teulu rheolaidd yn ystod y flwyddyn mewn gwahanol rannau o'r sir. Mwy o amrywiaeth o fynychwyr.
Cyfrifoldeb	Cyngor Bro Morgannwg (Dysgu Cymraeg y Fro;) mewn partneriaeth â: Menter Bro Morgannwg; yr Urdd; Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro; Dechrau'n Deg	**Cysylltiad ag amcan Lles yn y Cynllun Corfforaethol**	1 - Creu lleoedd gwych i fyw, i weithio ac i ymweld 3 - Rhoi dechrau da mewn bywyd i bawb 4 - Cefnogi ac amddiffyn y rhai sydd ein hangen

Diweddariad			
Mae'r Fenter yn cynnal amrywiaeth o ddosbarthiadau a gweithgareddau ar gyfer babanod, plant, teuluoedd a phobl ifanc. Mae'r rhain yn cynnwys ioga beichiogrwydd, ffit bygi, dosbarthiadau synhwyraidd babanod, sesiynau amser stori mewn llyfrgelloedd lleol. Mae’r Fenter wedi adrodd eu bod wedi cynnal dros 50 o ddigwyddiadau a gweithgareddau i deuluoedd yn 2025/26, a fynychwyd gan 780 o blant a 700 o oedolion. Mae'r Fenter hefyd yn cynnal darpariaeth gwyliau Bwrlwm, sesiynau chwarae Cymraeg rhad ac am ddim yn ystod gwyliau'r ysgol mewn lleoliadau ar draws y sir. Mae'r rhain yn cynnwys celf, crefftau, gemau a chwaraeon mewn cysylltiad â thîm chwaraeon a hamdden yr Urdd a Chyngor Bro Morgannwg. Mynychodd dros 300 o blant sesiwn Bwrlwm yn 2025/26. Mewn cydweithrediad â Dysgu Cymraeg y Fro, cynhaliwyd pedwar digwyddiad a pharti i deuluoedd yn ystod 2025/26. • Parti Pasg – Canolfan Palmerston • Gŵyl Dewi Sant – Gerddi Dyffryn • Parti Nadolig – Canolfan Palmerston • Parti Plant yr Haf – Pier Pafiliwn Penarth			
2.8	**Nodau: Datblygu'r celfyddydau a’r sîn gerddoriaeth Gymraeg**		
Gweithgaredd	Parhau i ddatblygu a hyrwyddo'r ddarpariaeth gerddoriaeth a chelfyddydau Gymraeg mewn gwahanol leoliadau ar draws y Fro. Parhau i gynnal ac adeiladu ar lwyddiant Gŵyl Fach y Fro. Monitro presenoldeb ar draws ystod o nodweddion gwarchodedig i dargedu darpariaeth at grwpiau sy'n llai tebygol o fynychu.	**Targed erbyn 2027**	Cynnal nifer reolaidd o ddigwyddiadau y flwyddyn i oedolion a phobl ifanc yn y Fro a sicrhau bod o leiaf 60 o bobl yn mynychu pob digwyddiad a pharhau i ddenu dros 5,000 o bobl i Ŵyl Fach y Fro. Mwy o amrywiaeth o fynychwyr.
Cyfrifoldeb	Cyngor Bro Morgannwg (Dysgu Cymraeg y	**Cysylltiad ag**	1 - Creu lleoedd gwych i fyw, i weithio ac i ymweld

	Fro) mewn partneriaeth â’r Urdd; Menter Bro Morgannwg; Cyngor Bro Morgannwg; holl Bartneriaid y Fforwm y Fro	**amcan Lles yn y Cynllun Corfforaethol**	

Diweddariad

Daeth dros 9,000 o bobl i Ŵyl Fach y Fro ym mis Mai 2025 i wylio setiau byw o rai o artistiaid amlycaf Cymru, yn ogystal â thros 15 o berfformiadau gan ysgolion lleol a chorau cymunedol, gan gynnwys un ysgol cyfrwng Saesneg. Mae'r ŵyl yn parhau i dyfu ac atgyfnerthu ei safle yng nghalendr yr iaith Gymraeg yn Ne Cymru, gan gynyddu mewn poblogrwydd bob blwyddyn.

Trefnodd Menter Bro Morgannwg gyfres o gigs Cymraeg a ddenodd gynulleidfaoedd brwdfrydig ac a roddodd gyfleoedd gwerthfawr i artistiaid newydd berfformio ynddynt:

- Yn y Barri, perfformiodd Mei Gwynedd ac Alis Glyn, gan greu nosweithiau bywiog o gerddoriaeth fyw.

- Yn y Bont-faen, cynhaliwyd gig gyda Lleuwen Steffan, gyda chefnogaeth yr artist ifanc addawol, Erin Lancaster.

Trefnodd Menter Bro Morgannwg noson flynyddol y Fari Lwyd yn y Bont-faen, digwyddiad sydd bellach yn rhan annatod o galendr diwylliannol y dref. Arweiniodd disgyblion o Ysgol Bro Morgannwg y digwyddiad a chanodd ysgol gynradd leol, gan ddangos sut mae traddodiadau Cymreig yn cael eu trosglwyddo'n fyw i genhedlaeth iau.

Ar gyfer Dydd Gŵyl Dewi, trefnodd Menter Bro Morgannwg ddigwyddiad cymunedol mawr yng Ngerddi Dyffryn, gan groesawu teuluoedd o bob rhan o'r Fro. Roedd y diwrnod yn cynnwys perfformiadau gan fandiau a cherddorion o Gymru, gweithgareddau i'r teulu a chyfleoedd i ddathlu diwylliant Cymru mewn lleoliad hyfryd. Daeth y digwyddiad yn fan cyfarfod i siaradwyr Cymraeg a dysgwyr fel ei gilydd, gan atgyfnerthu'r ymdeimlad o falchder a pherthyn.

Cynhaliwyd gigs yn y Memo ac yn Ysgol Bro Morgannwg i bobl ifanc. Roedd y digwyddiad hwn yn gyfle i ddisgyblion brofi cerddoriaeth fyw drwy gyfrwng y Gymraeg, yn ogystal â chael blas ar drefnu digwyddiadau, hyrwyddo, a gweithio fel tîm. Roedd y gig yn llwyddiant ysgubol, gan ddenu cynulleidfa frwdfrydig a rhoi llwyfan i gerddorion lleol ifanc.

Hyrwyddwyd gwyliau cerddorol rhanbarthol eraill gan bartneriaid Fforwm y Fro, gan gynnwys Tafwyl, Ffilifest, a Gŵyl Tawe. Cydweithiodd Mentrau Iaith Ranbarthol i hyrwyddo cyfres o gigs ieuenctid yng Nghlwb Ifor Bach yng Nghaerdydd fel rhan o ŵyl gerddoriaeth Gymraeg Tafwyl.

2.9	**Nodau: Cynyddu cyfleoedd ffitrwydd, hamdden a lles drwy gyfrwng y Gymraeg**		
Gweithgaredd	Gweithio gyda chontractwr rheoli hamdden y Cyngor, Legacy Leisure i gynyddu nifer y gwersi nofio a dosbarthiadau ffitrwydd sydd ar gael yn Gymraeg ym mhob canolfan hamdden. Cydweithio â chymdeithasau chwaraeon i sicrhau bod hyfforddiant ar gael drwy gyfrwng y Gymraeg. Cysylltu â'r Bwrdd Iechyd o ran ffitrwydd fel adferiad. Archwilio'r ymyriadau chwaraeon sy'n cael eu cynnig gan y Gwasanaeth Ieuenctid drwy gyfleoedd dysgu achrededig a modelau darparu dwyieithog a Chymraeg.	**Targed erbyn 2027**	Cynyddu nifer y gwersi nofio a dosbarthiadau ffitrwydd Cymraeg sydd ar gael ar gyfer siaradwyr Cymraeg ac ysgolion Cymraeg.
Cyfrifoldeb	Cyngor Bro Morgannwg (Gwasanaethau Hamdden) mewn partneriaeth â: Legacy Leisure (Contractwr Rheoli Hamdden y Cyngor); yr Urdd; Bwrdd Iechyd Caerdydd a'r Fro; Menter Bro Morgannwg; Coleg Caerdydd a'r Fro	**Cysylltiad ag amcan Lles yn y Cynllun Corfforaethol**	1 - Creu lleoedd gwych i fyw, i weithio ac i ymweld

Diweddariad

Cynigiodd y Gwasanaeth Ieuenctid rai ymyriadau yn seiliedig ar chwaraeon drwy fodel cyflwyno dwyieithog/cyfrwng Cymraeg, gan gynnwys cyfleoedd dysgu achrededig.

Darparodd yr Urdd nifer o weithgareddau chwaraeon a hamdden Cymraeg mewn ysgolion a darpariaeth ieuenctid.

Mae'r Gwasanaeth Hamdden yn awyddus i sicrhau bod gweithgareddau ar gael i holl drigolion Bro Morgannwg, gan gynnwys siaradwyr Cymraeg. Gan fod y canolfannau hamdden yn cael eu rheoli gan Legacy Leisure, rydym wedi sicrhau bod Legacy Leisure yn gwbl ymwybodol o Safonau'r Gymraeg a'r Strategaeth Hybu'r Gymraeg a'r cynllun gweithredu dilynol.

Mae Legacy Leisure yn anelu at gynnig gwersi nofio Cymraeg, ond mae wedi bod yn heriol iawn cynnig pob lefel ar yr adegau y mae cwsmeriaid eu heisiau, yn bennaf oherwydd argaeledd hyfforddwyr. Felly, mae Legacy Leisure wedi partneru gyda'r Urdd i gyfeirio cwsmeriaid pan ofynnir am wersi Cymraeg.

2.10	**Nodau: Sicrhau bod Canolfannau Hamdden yn hyrwyddo'r defnydd o'r Gymraeg**		
Gweithgaredd:	Gweithio gyda rheolwr rheoli hamdden y Cyngor, Legacy Leisure, i enwebu Hyrwyddwr Iaith ym mhob canolfan hamdden sy'n gyfrifol am hyrwyddo'r Gymraeg yn weledol ac yn ei ddarpariaeth hamdden (ar y cyd â'r tîm Cydraddoldeb).	**Targed erbyn 2027**	Gweithio gyda'r Legacy Leisure i gyflwyno hyfforddiant i Bencampwyr Iaith ac adnabod prosesau i werthuso cynnydd ar ddefnydd iaith mewn canolfannau hamdden
Cyfrifoldeb	Cyngor Bro Morgannwg (Gwasanaethau Hamdden / Tîm Cydraddoldeb a'r Gymraeg) mewn partneriaeth â: Legacy Leisure (Contractwr Rheoli Hamdden y Cyngor); yr Urdd; Menter Bro Morgannwg.	**Cysylltiad ag amcan Lles yn y Cynllun Corfforaethol**	1 - Creu lleoedd gwych i fyw, i weithio ac i ymweld

Diweddariad

Mae pedair canolfan hamdden ym Mro Morgannwg: Y Barri, y Bont-faen, Llanilltud Fawr, a'r Bont-faen. Mae pob un o'r pedair canolfan hamdden wedi cadarnhau nad oes ganddynt Hyrwyddwr Iaith Gymraeg ar hyn o bryd. Fodd bynnag, mae Legacy Leisure yn parhau i roi mwy o ddefnydd ac ymwybyddiaeth o'r Gymraeg yn eu gweithrediadau.

2.11	**Nodau: Hyrwyddo hanes a diwylliant y Gymraeg gan gynnwys cydymffurfio â deddfwriaeth Iaith Gymraeg**		
Gweithgaredd	Trefnu hyfforddiant Ymwybyddiaeth a Chydymffurfiaeth o ran y Gymraeg, gan gynnwys yn ystod cyfnodau sefydlu staff newydd, sicrhau bod Modiwl Ymwybyddiaeth o'r Gymraeg ar gael ar iDev a bod modd cael mynediad ato, a hyrwyddo ar Hyb.	**Targed erbyn 2027**	Mwy o staff yn cwblhau hyfforddiant Ymwybyddiaeth o'r Gymraeg ar iDev
Cyfrifoldeb	Cyngor Bro Morgannwg (Dysgu Cymraeg y Fro / Tîm Cydraddoldeb a'r Gymraeg)	**Cysylltiad ag amcan Lles yn y Cynllun Corfforaethol**	1 - Creu lleoedd gwych i fyw, i weithio ac i ymweld 5 - Bod y cyngor gorau y gallwn fod

Diweddariad

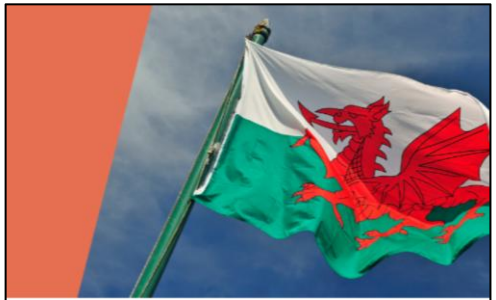

Welsh Language Awareness - Ymwybyddiaeth o'r Cymraeg

Gwnaethom hyrwyddo cwrs Ymwybyddiaeth Cymraeg i iDev. Mae'r cwrs wedi cael cyhoeddusrwydd ar gylchlythyr y Gwasanaethau Cymdeithasol, ar Hyb Cymraeg, ac yn erthyglau Dydd Gŵyl Dewi a Defnyddia dy Gymraeg.

2.12	**Nodau: Annog staff ac aelodau etholedig i ddefnyddio'r Gymraeg yn y gweithle**		
Gweithgaredd	Cynnal ymgyrch hyrwyddo ac ymwybyddiaeth eang i annog mwy o ddefnydd o'r Gymraeg yn y gweithle gan	**Targed erbyn 2027**	Mwy o'r Gymraeg yn cael ei defnyddio mewn cyfarfodydd, gohebiaeth a chyflwyniadau.

	gynnwys mewn cyfarfodydd, gohebiaeth a chyflwyniadau. Cynnal archwiliad sgiliau Cymraeg i nodi cryfderau a bylchau yn y gweithlu. Rhoi cymorth ac arweiniad i siaradwyr Cymraeg i wella eu sgiliau a'u hyder i ddefnyddio mwy o'r Gymraeg yn y gweithle.		Mwy o staff yn defnyddio eu sgiliau Cymraeg i gynhyrchu dogfennau a gohebiaeth yn Gymraeg. Defnyddio Fusion i fonitro ac arsylwi gwelliannau mewn sgiliau Cymraeg staff ar draws yr awdurdod.
Cyfrifoldeb	Cyngor Bro Morgannwg (Tîm Cydraddoldeb a'r Gymraeg)	**Cysylltiad ag amcan Lles yn y Cynllun Corfforaethol**	1 - Creu lleoedd gwych i fyw, i weithio ac i ymweld 5 - Bod y cyngor gorau y gallwn fod

Diweddariad

Gwnaethom hyrwyddo'r Hyb Cymraeg drwy gydol 2025. Gwnaethom ddiweddaru ein tudalennau Cymraeg ar y Staffnet newydd, a lansiwyd ym mis Ionawr 2026. Mae pob tudalen o'r Staffnet newydd ar gael yn Gymraeg, gan alluogi staff i gael mynediad llawn at wybodaeth ar Staffnet yn Gymraeg os ydynt yn dymuno gwneud hynny. Mae'r dudalen Defnyddio'r Gymraeg yn y Gweithle yn dal i gynnwys offer ac adnoddau, geiriau cyffredin, ac ymadroddion defnyddiol ar gyfer cyfarfodydd. Gwnaethom gynnwys nodyn atgoffa i 'ddefnyddio eich Cymraeg', gan annog staff i ddefnyddio ychydig o Gymraeg bob dydd neu ddechrau a gorffen cyfarfodydd yn Gymraeg.

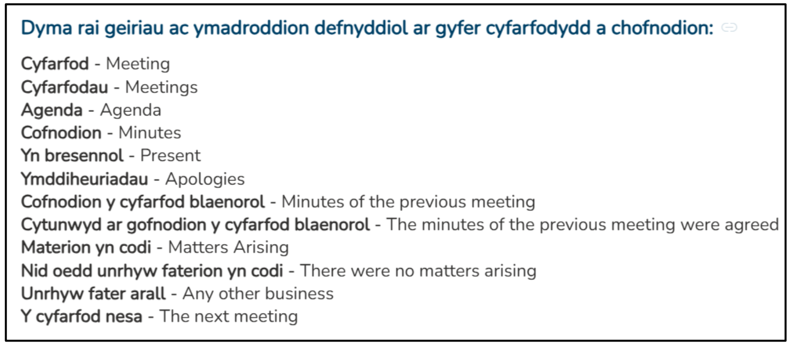
Dyma rai geiriau ac ymadroddion defnyddiol ar gyfer cyfarfodydd a chofnodion:

Cyfarfod - Meeting
Cyfarfodau - Meetings
Agenda - Agenda
Cofnodion - Minutes
Yn bresennol - Present
Ymddiheuriadau - Apologies
Cofnodion y cyfarfod blaenorol - Minutes of the previous meeting
Cytunwyd ar gofnodion y cyfarfod blaenorol - The minutes of the previous meeting were agreed
Materion yn codi - Matters Arising
Nid oedd unrhyw faterion yn codi - There were no matters arising
Unrhyw fater arall - Any other business
Y cyfarfod nesa - The next meeting

Gwnaethon ni lansio sianel Teams Cymraeg. Gall staff rwydweithio a chwrdd â staff eraill sy'n siarad Cymraeg. Rydym yn rhannu adnoddau, gwybodaeth a digwyddiadau, gan hyrwyddo'r Gymraeg yn y gweithle. Gwnaethon ni rannu darn ar Staffnet i nodi Defnyddia dy Gymraeg. Gwnaethom hyrwyddo cyrsiau Cymraeg, tudalennau ar yr Hyb, a'r logo Iaith Gwaith. Gwnaethom gyhoeddi rhestr wedi'i diweddaru o siaradwyr Cymraeg, yn seiliedig ar ddata o Fusion a'r Asesiad Sgiliau Cymraeg. Gwahoddwyd staff i ddatgan a oeddent yn hapus i gynnal ystod o weithgareddau ar gyfer eu hunain, eu timau, eu maes gwasanaeth, eu cyfarwyddiaeth, neu'r Cyngor cyfan. Rydym yn gobeithio bod hyn wedi annog mwy o staff i gynnig eu cymorth. Rydym yn parhau i annog staff i ddiweddaru eu sgiliau Cymraeg ar Fusion a chwblhau'r Asesiad Sgiliau Cymraeg. Rydym wedi defnyddio'r Asesiad Sgiliau Cymraeg i nodi siaradwyr rhugl i ddefnyddio'r adnodd cyfieithu Cyfieithu Cyflym newydd a lansiwyd gennym ym mis Ebrill 2025. Gofynnwyd i'r holl staff gwblhau'r Asesiad Sgiliau Cymraeg. Yna rydym yn gwahodd staff sydd â'r sgiliau Cymraeg priodol i gwblhau sesiwn hyfforddi fer ar iDev cyn caniatáu mynediad i Cyfieithu Cyflym.			
2.13	**Nodau: Sicrhau bod gwefannau a chyfryngau cymdeithasol yr holl bartneriaid yn y strategaeth yn cael eu defnyddio i rannu gwybodaeth am y Gymraeg**		
Gweithgaredd	Datblygu ymhellach sianeli gwefannau a chyfryngau cymdeithasol i ddarparu gwybodaeth i siaradwyr Cymraeg a dysgwyr ac i sefydliadau partner am weithgareddau, digwyddiadau, cyfleoedd swyddi. Sicrhau bod manylion cyswllt cymaint o bobl sy'n gadael yr ysgol â phosibl yn cael eu cofnodi (gydag ystyriaethau GDPR ar waith).	**Targed erbyn 2027**	Mae gwybodaeth reolaidd am weithgareddau sy'n benodol i'r Gymraeg wedi'i chynnwys yng nghynlluniau cyfryngau cymdeithasol y Cyngor ac wrth ddatblygu'r wefan ymhellach.
Cyfrifoldeb	Cyngor Bro Morgannwg (Tîm Cydraddoldeb a'r Gymraeg) mewn partneriaeth â: holl Bartneriaid y Fforwm y	**Cysylltiad ag amcan Lles yn y Cynllun**	1 - Creu lleoedd gwych i fyw, i weithio ac i ymweld

	Fro	**Corfforaethol**	3 - Rhoi dechrau da mewn bywyd i bawb

Diweddariad

Mae'r Cyngor yn rhannu gwybodaeth am weithgareddau a digwyddiadau Cymraeg ar gyfrifon Cymraeg a Saesneg. Mae'r Cyngor wedi rhannu manylion digwyddiadau gan gynnwys Gŵyl Fach y Fro a gweithgareddau sy'n cael eu cynnal gan bartneriaid, gan gynnwys Menter Bro Morgannwg a Dysgu Cymraeg y Fro.

Fe wnaethon ni gynnal archwiliad o'r cyfrifon cyfryngau cymdeithasol corfforaethol, fel yr argymhellwyd gan Gomisiynydd y Gymraeg. Mae adroddiad thematig Comisiynydd y Gymraeg ar y cyfryngau cymdeithasol i'w weld yma.

Fel rhan o'r adolygiad, gwnaethon ni wirio bod dolen ar gael i'r cyfrif Cymraeg a'r wefan ym mhob adran 'about' Saesneg. Fe wnaethon ni wirio bod cynnwys cyfatebol yn cael ei bostio ar y cyfrifon Cymraeg a Saesneg ar yr un pryd.

The Council announced in April 2025 that they would no longer use X / Twitter. Mae nifer y dilynwyr ar lwyfannau cyfryngau cymdeithasol cyfrwng Cymraeg corfforaethol y Cyngor wedi cynyddu. Dyma nifer y dilynwyr o fis Ebrill 2026:

Facebook – cyfrif Cymraeg	Cyngor Bro Morgannwg	165
Instagram – cyfrif Cymraeg	@cbro_morgannwg	87
LinkedIn – cyfrif Cymraeg	Vale of Glamorgan Council | LinkedIn	12,000

2.14	**Nodau: Galluogi addysg Gymraeg a gweithgareddau cymdeithasol Cymraeg i fod ar gael i holl drigolion y Fro waeth beth fo'u cefndir neu leoliad**		
Gweithgaredd	Mae ein partneriaid i gasglu a dadansoddi data ac ystadegau dienw ar y bobl sy'n defnyddio addysg Gymraeg a gweithgareddau cymdeithasol Cymraeg o ran amrywiaeth, sefyllfa economaidd-gymdeithasol ac a ydynt yn dod o gymunedau mwyafrif byd-eang ac esbonio pam mae monitro cydraddoldeb yn bwysig.	**Targed erbyn 2027**	Mwy o ddealltwriaeth o bwy sy'n cael mynediad at addysg cyfrwng Cymraeg a gweithgareddau sy'n seiliedig ar fonitro cydraddoldeb: cydnabod a deall pam nad yw grwpiau gwahanol yn cael mynediad at addysg a gweithgareddau cyfrwng Cymraeg Defnyddio'r ddealltwriaeth hon a'r data i dargedu ymgyrchoedd ymwybyddiaeth a gwaith hyrwyddo

Cyfrifoldeb	Cyngor Bro Morgannwg (Tîm Cydraddoldeb a'r Gymraeg) mewn partneriaeth â: holl Bartneriaid y Fforwm y Fro	**Cysylltiad ag amcan Lles yn y Cynllun Corfforaethol**	1 - Creu lleoedd gwych i fyw, i weithio ac i ymweld 3 - Rhoi dechrau da mewn bywyd i bawb 4 - Cefnogi ac amddiffyn y rhai sydd ein hangen

Diweddariad

Youth Service
Fel rhan o gontract y Gwasanaeth Ieuenctid gydag Urdd Gobaith Cymru, ynghyd â chael mynediad at gymorth ehangach i'r Gwasanaeth Ieuenctid, gall pob person ifanc rhwng 11 a 25 oed gymryd rhan mewn amrywiaeth o ddarpariaethau, cymorth sy’n seiliedig ar atgyfeiriadau, a digwyddiadau i annog gweithgareddau cymdeithasol. Nid oes unrhyw gyfyngiadau ar gefndir na lleoliad unigolion i fynychu ac ymgysylltu â gweithgareddau gwaith ieuenctid. Fel rhan o'r ymrwymiad hwn, bu twf yn y ddarpariaeth gwaith ieuenctid cyfrwng Cymraeg sy'n cael ei chynnig, drwy gynyddu o fod wedi'i lleoli yn y Barri i gynnwys Llanilltud a Phenarth i wella cyfleoedd mynediad ar draws yr awdurdod lleol.

Gydag Urdd Gobaith Cymru yn symud i SGR y Gwasanaeth Ieuenctid, bydd gwell monitro yn 2026/2027 i ddangos effaith y darpariaethau newydd hyn.

Learning and Skills
Mae Fforwm Addysg Gymraeg y Cyngor yn gweithio'n agos gydag ysgolion, timau addysg a phartneriaid allanol i adolygu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg. Lansiodd y Swyddog Addysg Gymraeg ymgyrch farchnata a hyrwyddo a fydd yn targedu holl drigolion y Fro, waeth beth fo'u cefndir na'u lleoliad, ynghylch manteision addysg cyfrwng Cymraeg. Mae hyn yn cynnwys cyfres o ffilmiau ar gyfer pob ysgol cyfrwng Cymraeg yn ogystal â meysydd eraill fel trochi, addysg arbennig, a chyfleoedd. Bydd gwefan bwrpasol yn cael ei lansio yn haf 2026.

Gweithiodd Dysgu a Sgiliau gyda phartneriaid i gyflwyno Gŵyl Gymreig y Bont-faen ym mis Chwefror 2026 i gynyddu proffil addysg cyfrwng Cymraeg yng ngorllewin y Fro.

<table>
<tr><td>2.15</td><td colspan="3">Nodau: Cynyddu'r cysylltiadau a rhwydweithio â sefydliadau di-Gymraeg yn y sectorau preifat a gwirfoddol</td></tr>
<tr><td>Gweithgaredd</td><td>Hyrwyddo ac annog y Gymraeg ac amlieithrwydd yn gyffredinol o fewn sectorau nad ydynt yn dod o dan ddeddfwriaeth y Gymraeg yn uniongyrchol.

Mwy o ffocws ar ddwyieithrwydd ac uwchsgilio galluoedd Cymraeg staff.

Cynnal arolwg sgiliau Cymraeg ac ymgyrch codi ymwybyddiaeth yng nghanol trefi'r Barri, y Bont-faen a Phenarth i hyrwyddo'r defnydd o'r Gymraeg mewn busnes lleol. Cynnwys ysgolion yn yr ymgyrch.</td><td>Targed erbyn 2027</td><td>Ymgysylltu â'r sectorau preifat a gwirfoddol ym Mro Morgannwg.

Arwydd neu hysbysiad gweladwy mewn busnesau ar draws trefi'r Fro i dynnu sylw at le gall pobl ddefnyddio'r Gymraeg yn y gymuned.</td></tr>
<tr><td>Cyfrifoldeb</td><td>Cyngor Bro Morgannwg (Tîm Cydraddoldeb a'r Gymraeg) mewn partneriaeth â: Menter Bro Morgannwg; holl Bartneriaid Fforwm y Fro</td><td>Cysylltiad ag amcan Lles yn y Cynllun Corfforaethol</td><td>1 - Creu lleoedd gwych i fyw, i weithio ac i ymweld

5 - Bod y cyngor gorau y gallwn fod</td></tr>
<tr><td colspan="4">Diweddariad

I nodi Defnyddia dy Gymraeg, bu Menter Bro Morgannwg yn gweithio gydag ysgolion lleol i adnabod busnesau yn y Bont-faen a oedd â siaradwyr Cymraeg ymhlith eu staff. O ganlyniad i'r ymgyrch hon, cytunodd 25 o fusnesau i godi arwyddion newydd a hyrwyddo'r ffaith eu bod yn hapus i gynnig gwasanaeth drwy'r Gymraeg. Mae hyn wedi cryfhau gwelededd yr iaith yn y dref ac wedi annog mwy o ddefnydd dyddiol. Edrychwn ymlaen at ailadrodd y gwaith hwn mewn trefi eraill y Fro yn y blynyddoedd i ddod.

Rydym wedi cychwyn cyfarfodydd misol gyda chydweithwyr Cymreig a Chydraddoldeb ym Mwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro i rannu arfer da a phrosiectau.</td></tr>
</table>

Thema 3: Creu amodau ffafriol – seilwaith a chyd-destun

3.1	**Nodau: Defnyddio sianeli cyfathrebu a chyfryngau cymdeithasol i rannu gwybodaeth am gyfleoedd gwaith a gweithgareddau sy'n gysylltiedig â gwaith sydd angen sgiliau dwyieithog**		
Gweithgaredd	Rhannu manylion swyddi a chyfleoedd fel prentisiaethau a phrofiadau gwaith drwy sianeli cyfryngau cymdeithasol y Cyngor, gan ddefnyddio rhwydweithiau presennol fel Fforwm y Fro i rannu gwybodaeth.	**Targed erbyn 2027**	Proses effeithiol i rannu gwybodaeth gan bartneriaid eraill gyda'r cyhoedd.
Cyfrifoldeb	Gyrfa Cymru; AALl; Ysgol Gymraeg Bro Morgannwg; Coleg Caerdydd a'r Fro; yr Urdd	**Cysylltiad ag amcan Lles yn y Cynllun Corfforaethol**	1 - Creu lleoedd gwych i fyw, i weithio ac i ymweld 5 - Bod y cyngor gorau y gallwn fod

Diweddariad

Mae gan y Cyngor gyfrifon Cymraeg a Saesneg ar wahân ar Facebook ac Instagram. Mae'r cynnwys yn cael ei rannu ar yr un pryd ar y ddau gyfrif yn yr iaith berthnasol. Mae dolenni i'r wefan a'r cyfrif Cymraeg yn cael eu rhannu yn adran 'gwybodaeth am' y cyfrif Saesneg. Mae gan y Cyngor un cyfrif LinkedIn sy'n rhannu cynnwys yn ddwyieithog, yn Gymraeg a Saesneg.

Mae Cyngor Bro Morgannwg, Menter Bro Morgannwg, Dysgu Cymraeg y Fro, ysgolion cyfrwng Cymraeg, a Choleg Caerdydd a'r Fro yn rhannu manylion digwyddiadau a gweithgareddau Cymraeg yn rheolaidd ar eu sianeli cyfryngau cymdeithasol. Mae partneriaid Fforwm y Fro hefyd yn rhannu swyddi ei gilydd yn rheolaidd. Mae'r cyfryngau cymdeithasol yn cael eu cydnabod fel ffordd allweddol o gyfathrebu â siaradwyr Cymraeg ac aelodau ehangach o'r gymuned.

Dyma rai enghreifftiau o rannu swyddi a digwyddiadau partneriaid eraill:

3.2	**Nodau: Cefnogi a hyrwyddo ffeiriau gyrfaoedd/swyddi sydd â'r nod o hyrwyddo sgiliau dwyieithog fel sgiliau sy'n gysylltiedig â gwaith**		
Gweithgaredd	Cefnogi a helpu i hyrwyddo ffeiriau gyrfaoedd/swyddi sy'n cael eu rhedeg a'u gweinyddu gan sefydliadau partner. Cefnogi digwyddiadau cyflogadwyedd sy'n hyrwyddo'r Gymraeg a dwyieithrwydd fel sgiliau sy'n gysylltiedig â gwaith. Rhannu fideos sy'n hyrwyddo'r Gymraeg a dwyieithrwydd fel sgiliau sy'n gysylltiedig â gwaith gan gynnwys sesiynau wedi'u hanelu at bobl ifanc 16-25 oed a cheiswyr gwaith sy'n dychwelyd i gyflogaeth.	**Targed erbyn 2027**	Hyrwyddo digwyddiadau a gynhelir gan bartneriaid ym Mro Morgannwg, awdurdodau cyfagos, a phartneriaid allanol eraill trwy sianeli cyfathrebu a chyfryngau cymdeithasol Cyngor Bro Morgannwg

Cyfrifoldeb	Cyngor Bro Morgannwg (Dysgu a Sgiliau) mewn partneriaeth â: Gyrfa Cymru; holl Bartneriaid y Fforwm y Fro; Ysgol Gymraeg Bro Morgannwg; Coleg Caerdydd a'r Fro; yr Urdd; Bwrdd Iechyd Caerdydd a'r Fro; partneriaid rhanbarthol, er enghraifft, awdurdodau lleol cyfagos	**Cysylltiad ag amcan Lles yn y Cynllun Corfforaethol**	1 - Creu lleoedd gwych i fyw, i weithio ac i ymweld 3 - Rhoi dechrau da mewn bywyd i bawb

Diweddariad

Mynychodd cydweithwyr Cymraeg eu hiaith o bob rhan o Gyngor Bro Morgannwg ffair yrfaoedd ym Mhrifysgol Caerdydd ar gyfer disgyblion Blwyddyn 12 mewn ysgolion uwchradd cyfrwng Cymraeg rhanbarthol ym mis Mehefin 2025. Mae hyn wedi'i ychwanegu at y rhaglen flynyddol o ffeiriau gyrfaoedd sy'n cael eu mynychu gan staff y Fro, ac mae'n adlewyrchu'r gwaith a wnaed i ddenu staff sy'n siarad Cymraeg.

Mae Cyngor Bro Morgannwg yn defnyddio ei gyfrif LinkedIn corfforaethol yn bennaf i rannu gwybodaeth am gyfleoedd gwaith a swyddi gwag. Mae ffeiriau swyddi a gyrfaoedd yn cael eu hysbysebu ar Facebook yn Gymraeg.

Cafodd disgyblion o Ysgol Bro Morgannwg a myfyrwyr Cymraeg Coleg Caerdydd a'r Fro gyfle i fynychu'r ffeiriau swyddi a gyrfaoedd Cymraeg rhanbarthol yng Nghaerdydd, a redir gan Brifysgol Caerdydd, Cyngor Caerdydd, a Menter Caerdydd. Bu Menter Bro Morgannwg hefyd yn gweithio gyda phartneriaid i ddarparu ffair yrfaoedd yn Ysgol Bro Morgannwg. Mae Dysgu Cymraeg y Fro yn mynychu digwyddiadau cyflogadwyedd yn rheolaidd ac yn hyrwyddo'r Gymraeg fel sgil yn y gweithle.			
3.3	**Amcanion: Cefnogi datblygiad cyfleoedd gofal plant Cymraeg, gan gynnwys yn ystod gwyliau'r ysgol**		
Gweithgaredd	Cynnal adolygiad o anghenion gofal plant rhieni sydd â phlant mewn addysg Gymraeg a pharhau â chynlluniau chwarae Cymraeg yn ystod gwyliau'r ysgol. a) Cynnal adolygiad o anghenion gofal plant rhieni sydd â phlant mewn addysg cyfrwng Cymraeg mewn perthynas â darpariaeth gofal plant cofrestredig. b) Parhau i ddatblygu cynlluniau chwarae cyfrwng Cymraeg yn ystod gwyliau'r ysgol.	**Targed erbyn 2027**	Cefnogi datblygiad gofal plant cofrestredig sydd ar gael drwy gyfrwng y Gymraeg. Cefnogi datblygiad clybiau brecwast a/neu glybiau ar ôl yr ysgol mewn ysgolion cynradd Cymraeg; Cefnogi datblygiad gofal plant cofleidiol lle nodir anghenion; a Parhau i gynyddu'r niferoedd sy'n mynychu cynlluniau chwarae yn ystod y gwyliau gan 100%.
Cyfrifoldeb	Cyngor Bro Morgannwg (Dysgu a Sgiliau) mewn partneriaeth â: Menter Bro Morgannwg; Partneriaeth Plant a Phobl Ifanc;	**Cysylltiad ag amcan Lles yn y Cynllun Corfforaethol**	1 - Creu lleoedd gwych i fyw, i weithio ac i ymweld 3 - Rhoi dechrau da mewn bywyd i bawb 4 - Cefnogi ac amddiffyn y rhai sydd ein hangen
Diweddariad			

Mae tîm Gofal Plant a Blynyddoedd Cynnar y Fro yn darparu cyngor, cefnogaeth ac arweiniad i ddatblygu brecwast, clybiau ar ôl ysgol a darpariaeth gwyliau. Mae cymorth ariannol hefyd ar gael i'r sector y tu allan i'r ysgol i gefnogi sefydlu darpariaeth/lleoedd newydd neu gynaliadwyedd ar gyfer lleoliad presennol sydd mewn perygl o gau. Mae recriwtio a chadw staff, yn enwedig staff gofal plant sy'n siarad Cymraeg, yn parhau i fod yn her. Mae ymgyrch recriwtio yn parhau i gael ei chynnal i hyrwyddo gofal plant fel gyrfa.

Mae gwybodaeth i rieni am ofal plant, gan gynnwys swyddogaeth chwilio ar gyfer darparwyr gofal plant, ar gael yn ddwyieithog ar ein gwefan bwrpasol Cwmpawd Teulu’r Fro. Mae chwiliad wedi'i hidlo yn dod o hyd i bum gwarchodwr plant Cymraeg / dwyieithog ym Mro Morgannwg.

Mae Menter Bro Morgannwg yn cynnal Bwrlwm — sesiynau chwarae Cymraeg yn rhad ac am ddim yn ystod gwyliau'r ysgol mewn lleoliadau ar draws Bro Morgannwg. Mae'r Fenter wedi cynghori bod y galw am Bwrlwm yn fwy na'r ddarpariaeth, ond mae'r arian sydd ar gael yn cyfyngu ar nifer y sesiynau y gallant eu cynnal. Mae nifer dda yn mynychu'r sesiynau ac maent yn cynnwys celf a chrefft, a sesiynau chwaraeon mewn cysylltiad â'r Urdd.

Mae'r rhan fwyaf o'r ysgolion cynradd cyfrwng Cymraeg ym Mro Morgannwg yn cynnal clwb brecwast rhad ac am ddim, sy'n cael ei redeg gan staff yr ysgol. Mae nifer o ysgolion hefyd yn darparu clybiau ysgol uwchradd, gyda gofal ar ôl ysgol yn aml yn cael ei ddarparu gan staff ysgol neu weithiau sefydliadau allanol. Gall hyn olygu nad yw'r ddarpariaeth yn Gymraeg bob amser. Mae rhai ysgolion yn ymwybodol o ddarparwyr gofal plant lleol sy'n gwneud gofal cofleidiol, ond mae'r mwyafrif yn Saesneg. Mae'r Cylch Meithrin yn y Bont-faen yn darparu gofal plant cofleidiol Cymraeg ar gyfer Ysgol Iolo Morgannwg. Rydym yn ystyried sut i gefnogi’r gwaith o ehangu'r ddarpariaeth hon dros y blynyddoedd nesaf wrth i Ysgol Iolo Morgannwg symud i safle mwy.

3.4	**Nodau: Codi ymwybyddiaeth o'r Gymraeg ar lwyfannau digidol**		
Gweithgaredd	Parhau i sicrhau bod cynnwys Cymraeg yn cael ei gynnwys ar safleoedd newyddion ar-lein a sicrhau bod cynnwys Cymraeg yn cael ei rannu ar holl lwyfannau cyfryngau cymdeithasol y Cyngor.	**Targed erbyn 2027**	Mwy o ddilynwyr ac ymgysylltu gyda chyfrifon cyfryngau cymdeithasol Cymraeg y Cyngor
Cyfrifoldeb	Cyngor Bro Morgannwg (Cyfathrebu) mewn partneriaeth â: Menter Bro Morgannwg; holl Bartneriaid y Fforwm y Fro.	**Cysylltiad ag amcan Lles yn y Cynllun Corfforaethol**	1 - Creu lleoedd gwych i fyw, i weithio ac i ymweld 5 - Bod y cyngor gorau y gallwn fod

Diweddariad

Mae nifer y dilynwyr ar lwyfannau cyfryngau cymdeithasol cyfrwng Cymraeg corfforaethol y Cyngor wedi cynyddu.

Mae nifer y dilynwyr cyfrif LinkedIn dwyieithog corfforaethol y Cyngor wedi cynyddu i dros 12,000.

Cyfrif cyfryngau cymdeithasol corfforol	**2023/24**	**2024/25**	**2025/26**
Facebook	141	153	165
Instagram	N/A	22	87

Fe wnaethon ni gynnal archwiliad o'r cyfrifon cyfryngau cymdeithasol corfforaethol, fel yr argymhellwyd gan Gomisiynydd y Gymraeg. Fel rhan o'r adolygiad, gwnaethon ni wirio bod dolen ar gael i'r cyfrif Cymraeg a'r wefan ym mhob adran 'about' Saesneg. Fe wnaethon ni wirio bod cynnwys cyfatebol yn cael ei bostio ar y cyfrifon Cymraeg a Saesneg ar yr un pryd. Gwnaethom hefyd ddiweddaru'r adrannau 'gwybodaeth am' er mwyn hyrwyddo'r wefan Gymraeg yn well.

3.5	**Nodau: Sefydlu rhwydwaith o fannau sydd ar gael ar draws partneriaeth Fforwm y Fro i hyrwyddo'r Gymraeg a chyfranogiad mewn gweithgareddau Cymraeg**		
Gweithgaredd	Archwilio lleoliadau ar draws Bro Morgannwg y gellid eu defnyddio i	**Targed erbyn 2027**	Creu cronfa ddata neu rwydwaith o fannau a sefydliadau sydd ar gael.

	hyrwyddo gweithgareddau cymdeithasol Cymraeg a chynyddu cyfranogiad ynddynt.		
Cyfrifoldeb	Cyngor Bro Morgannwg (Tîm Cydraddoldeb a'r Gymraeg) mewn partneriaeth â: holl Bartneriaid y Fforwm y Fro ac eraill yn lleol fel Cyngor Tref y Barri ac ar draws Cymru megis awdurdodau lleol a Mentrau Iaith eraill	**Cysylltiad ag amcan Lles yn y Cynllun Corfforaethol**	1 - Creu lleoedd gwych i fyw, i weithio ac i ymweld 5 - Bod y cyngor gorau y gallwn fod
Diweddariad Mae aelodau Fforwm y Fro wedi disgrifio mannau sydd ar gael y gallant eu cynnig i aelodau, grwpiau a sefydliadau eraill gynnal a chynnig gweithgareddau a digwyddiadau Cymraeg. Mae'r rhain yn cynnwys gofodau yng Ngholeg Caerdydd a'r Fro a Maes Awyr Caerdydd, ynghyd â mannau cymunedol mewn ysgolion gan gynnwys Ysgol Sant Baruc. Byddwn yn ffurfio'r rhain yn gronfa ddata ar gyfer aelodau, staff y Cyngor, ac aelodau posibl o'r cyhoedd. Gallai'r gronfa ddata gael ei chynnal gan Gyngor Bro Morgannwg ar y tudalennau Iaith Gymraeg allanol. Mae'r gwaith hwn yn barhaus.			
3.6	**Amcanion: Rhoi cymorth ar Staffnet i siaradwyr a dysgwyr Cymraeg**		
Gweithgaredd	Defnyddio Staffnet i gynnal Hyb Cymraeg i gyfeirio staff at adnoddau defnyddiol, cyrsiau Cymraeg, gweithgareddau cymunedol, a chanllawiau deddfwriaethol.	**Targed ar gyfer 2027**	Parhau i ddatblygu'r Hyb, gan gynnwys tudalen ar gyfer calendr digwyddiadau ac addysg Gymraeg.
Cyfrifoldeb	Cyngor Bro Morgannwg; Dysgu Cymraeg y Fro; Swyddog Cymraeg Cyngor Bro Morgannwg	**Cysylltiad ag amcan Lles yn y Cynllun Corfforaethol**	1 - Creu lleoedd gwych i fyw, i weithio ac i ymweld 5 - Bod y cyngor gorau y gallwn fod
Diweddariad			

Gwnaethom barhau i ddiweddaru tudalennau Hyb, gan ddarparu dolenni newydd i gyrsiau a dosbarthiadau yn ogystal â dogfennau canllaw a chyngor.

Lansiwyd fersiwn newydd o Staffnet, ein mewnrwyd fewnol, ym mis Ionawr 2026 fel gwefan SharePoint. Mae hon yn cymryd lle'r gwefannau blaenorol Staffnet a Staffnet+. Nid yw'r Hyb bellach yn bodoli fel gwefan ganolbwynt, ond mae'r cynnwys wedi'i integreiddio'n llawn i'r safle Staffnet newydd, gyda dolenni a chroesgyfeiriadau.

Er bod Staffnet+ ar gael yn Gymraeg, nid oedd hyn yn wir yn achos gwefan hŷn Staffnet. Mae'r Staffnet newydd ar gael yn llawn yn Gymraeg, gyda phob tudalen a dogfen yn cael ei ddarparu'n ddwyieithog. Mae hyn yn gam cadarnhaol i staff y mae'n well ganddynt weithio a chael mynediad i wybodaeth trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae staff yn gallu newid rhwng ieithoedd gan ddefnyddio togl syml yng nghornel dde uchaf y wefan.

Dyma sgrinlun o'r dudalen Cydymffurfio â Safonau'r Gymraeg yn Gymraeg a Saesneg:

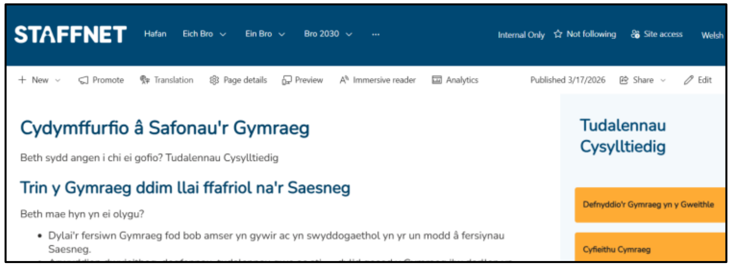

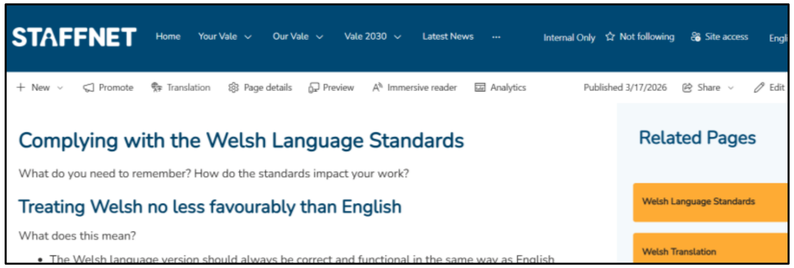

3.7	**Nodau: Cefnogi staff ac aelodau'r Cyngor i ddefnyddio'r Gymraeg yn y gweithle**		
Gweithgaredd	Hyrwyddo a gwneud staff yn ymwybodol o offer Cymraeg gan gynnwys Cysill a Cysgair, offer Cymraeg ar apiau Microsoft 365, ac adnoddau ar-lein eraill.	**Targed erbyn 2027**	Mwy o staff yn defnyddio eu sgiliau Cymraeg eu hunain gyda chymorth offer a rhaglenni Cymraeg.
Cyfrifoldeb	Cyngor Bro Morgannwg (Tîm Cydraddoldeb a'r Gymraeg)	**Cysylltiad ag amcan Lles yn y Cynllun Corfforaethol**	1 - Creu lleoedd gwych i fyw, i weithio ac i ymweld 5 - Bod y cyngor gorau y gallwn fod
Diweddariad			

Gwnaethom hyrwyddo Cyfieithu Cyflym, ein teclyn cyfieithu digidol, yn ystod 2025/26. Mae canllawiau a chyfathrebu ar gyfer Cyfieithu Cyflym yn atgoffa staff y gallant ddefnyddio'r offeryn i gefnogi eu sgiliau Cymraeg. Gofynnwn i staff sydd â sgiliau Cymraeg rhugl i brawf-ddarllen cyfieithiadau a ddychwelwyd gan Cyfieithu Cyflym. Felly, mae defnyddwyr cofrestredig yn anochel yn defnyddio eu sgiliau Cymraeg eu hunain mewn ffordd newydd eleni. Gofynnon ni i staff ar y rhestr o siaradwyr Cymraeg nodi eu dewis am yr hyn y maent yn fodlon ei wneud ac ar ran pwy. Gofynnon ni i'r staff hyn ddweud a oeddent yn hapus i brawf-ddarllen, ateb galwad ffôn sylfaenol, ateb galwad ffôn yn ymwneud â phwnc, neu gymryd cofnodion, ac a oeddent yn hapus i wneud hyn drostynt eu hunain, eu tîm, eu maes gwasanaeth, eu cyfarwyddiaeth, neu ar draws y Cyngor. Rydym yn gobeithio bod rhoi ymreolaeth i staff dros yr hyn maen nhw'n ei wneud â'u sgiliau Cymraeg yn annog mwy o ddefnydd. Gwnaethom drefnu i'r Prif Weithredwr anfon neges o ddiolch, gan gydnabod eu cyfraniad. Gwnaethom hyrwyddo offer ac adnoddau ar yr Hyb a sicrhau bod yr un wybodaeth yn cael ei hyrwyddo ar wefan newydd Staffnet yn y Gymraeg a'r Saesneg. Gwnaethom lansio sianel Teams Cymraeg i staff rwydweithio a sgwrsio yn Gymraeg, a rhannu gwybodaeth, adnoddau a digwyddiadau perthnasol.

3.8	**Nodau: Adolygu aelodaeth o rwydweithiau Cymraeg lleol a rhanbarthol**		
Gweithgaredd	Fforwm y Fro i adolygu rhwydweithiau Cymraeg lleol a rhanbarthol a diweddaru yn ôl yr angen, gan wahodd partneriaid "coll" i fynychu Fforwm y Fro a grwpiau eraill Yn unol ag ystyriaethau Diogelu Data a GDPR, asesu pa wybodaeth fonitro y gellir ei rhannu rhwng partneriaid yn rhanbarthol er mwyn helpu i gyflawni targedau o fewn y Strategaeth Hyrwyddo'r Gymraeg newydd.	**Targed erbyn 2027**	Cynyddu cyfranogiad gan bartneriaid / sectorau eraill, er enghraifft, Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro, cymdeithasau tai, sefydliadau cymunedol a'r trydydd sector.
Cyfrifoldeb	Cyngor Bro Morgannwg (Tîm Cydraddoldeb a'r Gymraeg) mewn partneriaeth â: Menter Bro Morgannwg; holl bartneriaid y Fforwm y Fro.	**Cysylltiad ag amcan Lles yn y Cynllun Corfforaethol**	1 - Creu lleoedd gwych i fyw, i weithio ac i ymweld 5 - Bod y cyngor gorau y gallwn fod
Diweddariad			

Dechreuon ni gwrdd â swyddogion o'r tîm Cymraeg a Chydraddoldeb ym Mwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro bob chwarter yn ystod 2025/26. Mae hyn yn rhoi cyfle buddiol i'r ddwy ochr i drafod heriau a gweithgareddau.

Dechreuon ni gynllunio grŵp ffocws Cymraeg mewnol, a fyddai'n cynnwys swyddogion sydd â diddordeb arbennig mewn hyrwyddo'r Gymraeg, yn ogystal â chynghorwyr ac uwch arweinwyr. Byddwn yn bwrw ymlaen â hyn yn 2026/27 wrth i ni symud ymlaen â'r polisi newydd ar Ddefnydd Mewnol o'r Gymraeg a'r Strategaeth Hybu'r Gymraeg ddiwygiedig.

Gwnaethom gynnal perthynas waith gadarnhaol â Dysgu Cymraeg y Fro a Menter Bro Morgannwg.

Ni chynhaliwyd cyfarfod penodol Fforwm y Fro eleni. Fodd bynnag, cymerodd ysgolion ran mewn cyfarfodydd ar gyfer dathliad Gŵyl Gymreig o addysg cyfrwng Cymraeg, yn ogystal â chyfarfodydd CSCA.

3.9	**Nodau: Cynyddu gwaith partneriaeth ar brosiectau trawsffiniol a rhanbarthol**		
Gweithgaredd	Lle y bo'n ymarferol, ymgymryd â phrosiectau rhwng partneriaid yn rhanbarthol i helpu i gyflawni targedau o fewn y Strategaeth Hyrwyddo'r Gymraeg newydd.	**Targed erbyn 2027**	Parhaus
Cyfrifoldeb	Pob partner Fforwm y Fro fel sy'n berthnasol fesul prosiect; partneriaethau rhanbarthol a fforymau megis P-RC, Grŵp Deddf, rhwydwaith grŵp Rhwydiaith CLlLC.	**Cysylltiad ag amcan Lles yn y Cynllun Corfforaethol**	1 - Creu lleoedd gwych i fyw, i weithio ac i ymweld 5 - Bod y cyngor gorau y gallwn fod

Diweddariad

Rydym yn parhau i fod yn rhan o Grŵp Deddf a Rhwydiaith, gan gyfarfod yn fisol a mynychu unrhyw gynadleddau wyneb yn wyneb. Rydym hefyd yn rhan o sianel Teams fywiog ar gyfer Grŵp Deddf, sy'n ffynhonnell Dandolo o gymorth ac arweiniad. Rydym yn mynychu cyfarfodydd chwarterol Cymraeg i Bawb ac mae Swyddog Addysg Cymru ar y bwrdd llywodraethu, gan fynychu cyfarfodydd ychwanegol ar gyfer y Bartneriaeth Addysg Gymraeg Rhanbarthol.

Rydym wedi meithrin perthynas gref gydag awdurdodau rhanbarthol eraill, yr ysgolion lleol, sefydliadau fel Menter Bro Morgannwg, a byddwn yn parhau i ddatblygu'r cysylltiadau hyn a chydweithio ar brosiectau pan fyddant yn codi.

Yn 2025/26, roedd gennym stondin yng Ngŵyl Fach y Fro, lle rhannwyd gwybodaeth gan ein timau Creu Lleoedd a Thwristiaeth. Buom yn gweithio gyda chydweithwyr o Ddysgu a Sgiliau yn ogystal ag ysgolion, Menter Bro Morgannwg, Dysgu Cymraeg, ac eraill oedd yn bresennol yn y digwyddiad Gŵyl Gymreig i ddathlu addysg cyfrwng Cymraeg. Gwnaethom gychwyn cyfarfodydd rheolaidd â swyddogion Cymraeg a Chydraddoldeb o Fwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro yn ystod 2025/26 er mwyn cydweithio ar ddigwyddiadau a rhannu arfer da. Bydd gweld sut mae'r berthynas hon yn datblygu yn beth cyffrous.			
3.10	**Nodau: Yn unol â'r CSCA, datblygu prosiectau o dan y Rhaglen Cymunedau Cynaliadwy ar gyfer Dysgu (Ysgolion y 21ain Ganrif)**		
Gweithgaredd	Datblygu mwy o ysgolion Cymraeg, canolfannau ar gyfer dysgu oedolion a dysgu cymunedol, trochi, grwpiau cymunedol fel rhan o'n rhaglen amlinellol strategol.	**Targed ar gyfer 2027**	Parhaus
Cyfrifoldeb	Cyngor Bro Morgannwg mewn partneriaeth â: holl bartneriaid y Fforwm y Fro; Grŵp CSCA	**Cysylltiad ag amcan Lles yn y Cynllun Corfforaethol**	1 - Creu lleoedd gwych i fyw, i weithio ac i ymweld 2 - Parchu a dathlu'r amgylchedd 3 - Rhoi dechrau da mewn bywyd i bawb 4 - Cefnogi ac amddiffyn y rhai sydd ein hangen 5 - Bod y cyngor gorau y gallwn fod

Diweddariad

Diweddariad ar Gymunedau Dysgu Cynaliadwy (CDC)

- Ysgol Iolo Morgannwg, Y Bont-faen: Dechreuodd KIER Construction weithio ar y safle ym mis Mai 2026 ar adeilad newydd yr ysgol dau ddosbarth mynediad, ar safle Gerddi Clare yn y Bont-faen. Mae disgwyl y bydd y gwaith hwn wedi ei gwblhau erbyn diwedd 2027.
- Trwy elfen gwerth cymdeithasol y prosiect, gweithiodd y tîm yn agos â thîm CSCA i drefnu Gŵyl Gymreig i hyrwyddo addysg cyfrwng Cymraeg a rhoi cyfle i rieni ddysgu am addysg cyfrwng Cymraeg.

- Gwnaethom gynnal asesiad dichonoldeb ar dir yng ngorllewin y Fro yn 2025/26 mewn perthynas â safle ar gyfer ysgol uwchradd cyfrwng Cymraeg newydd. Er bod y prosiect hwn wedi'i ohirio oherwydd sawl ffactor, bydd y tîm CDC yn parhau i edrych ar y prosiect hwn yn 2026/27.

Cyllid cyfalaf cyfrwng Cymraeg

Cyflwynwyd Datganiad o Ddiddordeb i Lywodraeth Cymru yn Hydref 2025, yn amlinellu prosiectau blaenoriaeth ar gyfer y grant cyfalaf cyfrwng Cymraeg:

- Ailgyflwyno cais gwerth £888K ar gyfer gofod trochi Iolo. Roedd hyn yn llwyddiannus ac rydym wedi derbyn y llythyr grant ar ei gyfer. Bydd y prosiect hwn yn cael ei gyflawni drwy'r rhaglen CDC.
- Prosiect 1 – cyfleuster amlbwrpas yn Ysgol Bro Morgannwg. Bydd y cyfleuster yn cyflawni tair swyddogaeth hanfodol: bydd yn ganolfan ar gyfer y celfyddydau perfformio a mynegiannol, yn ganolfan adnoddau pwrpasol i ddisgyblion sydd angen cymorth ychwanegol, ac yn uned drochi Gymraeg ar gyfer hwyrddyfodiaid.
- Prosiect 2 – ailddatblygu'r Uned Drochi yn Ysgol Gwaun y Nant
- Prosiect 3 – adeilad amlbwrpas yn Ysgol Sant Curig – i ddarparu gofod pwrpasol ar gyfer clybiau brecwast, clybiau cyn-ysgol, clybiau ar ôl ysgol, a gofal cofleidiol ysgol i ddisgyblion sydd wedi'u cofrestru yn yr ysgol, gan gefnogi pontio gwell ar gyfer addysg cyfrwng Cymraeg.

Mae prosiectau 1 – 3 yn dal i aros am ganlyniad, cawn wybod erbyn diwedd mis Mehefin 2026 a fu'r ceisiadau'n llwyddiannus.

3.11	**Nodau: Datblygu'r prosiect Enwau Lleoedd i restru'r Gymraeg/Saesneg ac enwau lleoedd eraill, yn unol â'r gronfa ddata ar-lein genedlaethol, a chymeradwyo Polisi Enwi Strydoedd sy'n ystyried Safonau'r Gymraeg**		
Gweithgaredd	Cwblhau'r rhestr o enwau lleoedd safonedig a llunio canllawiau ar gyfer enwi strydoedd ym Mro Morgannwg.	**Targed erbyn 2027**	Y rhestr a'r canllawiau wedi'u cwblhau a'u cymeradwyo
Cyfrifoldeb	Cyngor Bro Morgannwg (Polisi a Thrawsnewid Busnes) mewn partneriaeth â: Menter Bro Morgannwg; Panel Enwau Lleoedd Comisiynydd y Gymraeg; Grwpiau hanes lleol	**Cysylltiad ag amcan Lles yn y Cynllun Corfforaethol**	1 - Creu lleoedd gwych i fyw, i weithio ac i ymweld 2 - Parchu a dathlu'r amgylchedd 5 - Bod y cyngor gorau y gallwn fod
Diweddariad			

Gwnaethom rannu'r canllawiau technegol gan Gomisiynydd y Gymraeg â'r tîm perthnasol yn yr Adran Briffyrdd. Byddwn yn ystyried sut y gallwn barhau i hyrwyddo'r adnoddau ar gyfer enwau lleoedd safonol ac enwau lleoedd hanesyddol.

3.12	**Nodau: Adolygu Strategaeth Sgiliau Iaith y Cyngor a'i hymgorffori yn strategaethau a chynlluniau sy'n dod i'r aml.**		
Gweithgaredd	Adolygu a diweddaru strategaeth iaith Gymraeg y Cyngor a gweithio gydag Adnoddau Dynol i'w hymgorffori yn strategaethau sy'n dod i'r aml, fel y Strategaeth Recriwtio a Chadw a'r Strategaeth Pobl newydd. Adolygu a diweddaru'r dadansoddiad o sgiliau ieithyddol Cymraeg staff yn dilyn yr asesiad sgiliau yn 2024/2025 i nodi bylchau mewn gwasanaethau sy'n gofyn am sgiliau dwyieithog a nodi anghenion hyfforddi.	**Targed erbyn 2027**	Mae strategaeth sgiliau iaith Gymraeg wedi'i chynnwys o fewn strategaethau eraill. Mae pob swydd wag yn cael ei hasesu o ran gofynion Cymraeg ac mae hysbysebion swyddi yn adlewyrchu'n briodol ofynion Cymraeg y rôl honno. Mae archwiliad sgiliau wedi'i ddiweddaru yn cynnig data defnyddiol a pherthnasol ar gyfer dadansoddi cyflogaeth a hyrwyddo'r Gymraeg.
Cyfrifoldeb	Cyngor Bro Morgannwg (Tîm Cydraddoldeb a'r Gymraeg / Adnoddau Dynol)	**Cysylltiad ag amcan Lles yn y Cynllun Corfforaethol**	1 - Creu lleoedd gwych i fyw, i weithio ac i ymweld 5 - Bod y cyngor gorau y gallwn fod
Diweddariad Gwnaethom barhau i hyrwyddo'r Asesiad Sgiliau Cymraeg drwy gydol 2025/26, gan gyfeirio at y Fframwaith Sgiliau Cymraeg diwygiedig a lansiwyd ym mis Ionawr 2025 sy'n ei gwneud hi'n haws i staff hunanasesu eu galluoedd Cymraeg yn gywir. Gellir gweld yr Asesiad Sgiliau yma. Gellir gweld y Fframwaith Sgiliau yma. Mae gwaith yn ymwneud â recriwtio, gan gynnwys asesu gofynion iaith Gymraeg swyddi, yn ogystal â swyddi gwag yn flaenoriaeth ar gyfer 2026/27. Rydym wedi creu canllawiau ar asesu sgiliau o safbwynt recriwtio, a byddwn yn cyfarfod ag Adnoddau Dynol yn 2026.			

3.13	Amcanion: Sicrhau bod y wybodaeth a'r data monitro ar gyfer y Strategaeth Hyrwyddo 5 mlynedd, CSCA ac adroddiadau blynyddol Safonau'r Gymraeg yn cael eu llunio a'u hadrodd arnynt yn gyson		
Gweithgaredd	Mwy o gysondeb o ran data adrodd ar draws yr adroddiadau i'r holl Bwyllgorau Craffu perthnasol a chyrff adrodd allanol.	**Targed erbyn 2027**	Bob blwyddyn, bod yr adroddiadau yn dangos mwy o gysondeb a manylder yn ogystal â chynnydd.
Cyfrifoldeb	Cyngor Bro Morgannwg (pob adran) mewn partneriaeth â holl bartneriaid y Fforwm y Fro.	**Cysylltiad ag amcan Lles yn y Cynllun Corfforaethol**	1 - Creu lleoedd gwych i fyw, i weithio ac i ymweld 5 - Bod y cyngor gorau y gallwn fod

Diweddariad

Rydym yn cynhyrchu'r Adroddiad Monitro Cymraeg ac yn diweddaru cynllun gweithredu Strategaeth Hybu'r Gymraeg bob blwyddyn, sydd wedyn yn cael eu cymeradwyo gan graffu. Maent yn cael eu cyhoeddi ar y wefan allanol yma Safonau'r Iaith Gymraeg. Rydym yn adrodd ar y CSGA yn flynyddol.

Rydym wedi dechrau ar y gwaith o lunio polisi newydd ar Ddefnydd Mewnol o'r Gymraeg yn dilyn argymhellion gan Gomisiynydd y Gymraeg. Bydd hyn yn disodli'r Polisi Cymraeg yn y Gweithle a'r Strategaeth Sgiliau Ieithyddol sydd ar waith ar hyn o bryd. Yn ogystal, bydd y Strategaeth Hybu'r Gymraeg yn cael ei diweddaru eleni.

3.14	Amcanion: Cynnal adolygiad o'r cynllun gweithredu hwn ar ddiwedd blwyddyn dau a chymeradwyo'r fersiwn wedi'i diweddaru		
Gweithgaredd	Cynnal adolygiad o'r camau gweithredu ddiwedd 2023 hyd yma a diwygio yn ôl y gofyn, gan ystyried unrhyw amgylchiadau newydd.	**Targed erbyn 2027**	Cynllun Gweithredu'r Strategaeth Hyrwyddo wedi'i ddiweddaru a'i gymeradwyo erbyn mis Mawrth 2025
Cyfrifoldeb	Cyngor Bro Morgannwg (Tîm Cydraddoldeb a'r Gymraeg) mewn partneriaeth â holl bartneriaid y Fforwm y Fro.	**Cysylltiad ag amcan Lles yn y Cynllun Corfforaethol**	1 - Creu lleoedd gwych i fyw, i weithio ac i ymweld 5 - Bod y cyngor gorau y gallwn fod

Diweddariad

Mae cynlluniau ar waith i adolygu a diweddaru'r cynllun gweithredu yn unol â Strategaeth Hyrwyddo'r Gymraeg newydd yn 2027. Yn yr un modd â'r adolygiad yn 2024/25, byddwn yn ymgysylltu â phartïon cyfrifoldeb a Fforwm y Fro wrth adolygu a diweddaru'r cynllun gweithredu.